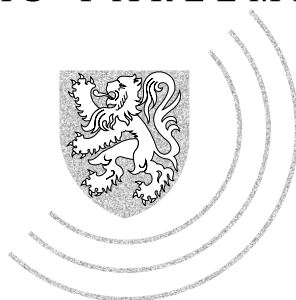

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

21 april 2008

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het verdrag nr. 184
betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw,
aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie
tijdens haar negenentachtigste zitting
in Genève op 21 juni 2001**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	13
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	17
Advies van de Raad van State	21
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.....	27
Ontwerp van decreet	33
Bijlage 1: – Nederlandse vertaling van verdrag nr. 184	39
– Engelse tekst van verdrag nr. 184	49
Bijlage 2: – Nederlandse vertaling van aanbeveling nr. 192.....	63
– Engelse tekst van aanbeveling nr. 192	69

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Inleiding

De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) werd opgericht in 1919 tijdens de Vredesconferentie van Versailles. De opdracht van de IAO bestaat in het verbeteren van de sociale toestand van de werkende bevolking en is gebaseerd op de overtuiging dat duurzame en universele vrede niet kan bestaan zonder sociale gerechtigheid. Het belangrijkste kenmerk van de IAO is haar tripartisme: de IAO is de enige internationale organisatie waarin werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties en regeringen zetelen. De IAO telt 181 leden en heeft de klassieke structuur van een gespecialiseerde instelling van de Verenigde Naties (VN): een algemene vergadering (de Internationale Arbeidsconferentie), een beheerraad en een secretariaat (het Internationaal Arbeidsbureau).

Tot de belangrijkste activiteiten van de IAO behoren het vastleggen van internationale arbeidsnormen en het toezien op de implementatie van deze normen. De arbeidsnormen van de IAO nemen de vorm aan van conventies of aanbevelingen. De conventies zijn internationale verdragen, bindend voor de IAO-lidstaten die ze ratificeren. De aanbevelingen zijn niet-bindende instrumenten, bedoeld als richtlijnen voor het nationaal beleid. De IAO heeft reeds 188 conventies en 199 aanbevelingen aangenomen. Begin maart 2008 had België 95 conventies geratificeerd. Daarvan zijn 76 conventies nog in werking.

2. Belang en inhoud van het verdrag

Op 21 juni 2001 werden in Genève het verdrag nr. 184 en de aanbeveling nr. 192 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie. Het was een historische dag voor de werknemers in de landbouwsector. Voor de eerste keer in de geschiedenis werden aan bezoldigde werknemers in de landbouwsector, zowel voltijdse als deeltijdse werknemers en seizoensarbeiders, dezelfde rechten en dezelfde bescherming gewaarborgd als die waarvan andere categorieën van werknemers kunnen genieten, niet-tegenstaande de landbouwsector als één van de meest

risicovolle sectoren in de wereld beschouwd wordt en die sector het grootste aantal werknemers telt. Het aantal bezoldigde werknemers in de landbouwsector wordt wereldwijd op 450 miljoen geschat (op een totale landbouwbevolking van 1,1 miljard) en dat aantal neemt in de meeste gebieden nog toe. 20 tot 30% van de bezoldigde werknemers zijn vrouwen. Jammer genoeg worden ook kinderen tewerkgesteld in de landbouwsector.

Werk in de landbouw onderscheidt zich van dat in andere sectoren omdat het uitgeoefend wordt in landelijke gebieden waar er geen duidelijk verschil is tussen werk- en leefomstandigheden. Werknemers in de landbouwsector en hun families moeten afrekenen met gevaarlijke situaties zoals blootstelling aan pesticiden. Die werknemers behoren vaak tot de armste groepen in de samenleving, en zij kunnen meestal geen afdoende bescherming genieten op het vlak van gezondheid, veiligheid en welzijn.

Een duurzame landbouw is niet mogelijk als hij aan de basis ligt van de dood, de vermindering of de ziekte van een groot aantal werknemers en boeren die instaan voor de voedselvoorziening en als hij schade blijft berokkenen aan het milieu. Een veilige, gezonde en goed georganiseerde landbouwbevolking speelt een belangrijke rol in de voedselveiligheid.

Het verdrag verplicht de IAO-lidstaten tot het formuleren, implementeren en periodiek herbeoordelen van een coherent nationaal beleid inzake veiligheid en gezondheid van de werknemers in de landbouw. Daartoe voorziet het in de aanwijzing van de bevoegde overheid ter zake, de omschrijving van de rechten en plichten van werkgevers en werknemers en de instelling van mechanismen voor coördinatie tussen de overheid en de organen die bevoegd zijn voor de landbouwsector.

De aanbeveling nr. 192 vult het verdrag aan. Zij geeft aan hoe de verdragsbepalingen kunnen toegepast worden. Zij werd op 7 juli 2005 voorgelegd aan het federale parlement.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING VAN HET VERDRAG

Het verdrag telt een aanhef en 29 artikelen.

De aanhef heeft geen bindend karakter. Er wordt gewezen op de principes die opgenomen zijn in vroegere arbeidsverdragen en aanbevelingen en op de

noodzaak van een coherente aanpak van de landbouw. Daarbij wordt rekening gehouden met het ruimer kader van de beginselen die in andere IAO-verdragen staan en die op de sector van toepassing zijn.

1. Toepassingsgebied

Artikel 1 definieert ‘landbouw’ als het geheel van land- en bosbouwactiviteiten binnen landbouwondernemingen, met inbegrip van het kweken van dieren en insecten. Er werd de voorkeur gegeven aan een ruime omschrijving. Zo werden ook de bosbouwactiviteiten binnen landbouwondernemingen opgenomen. De term ‘landbouwonderneming’ heeft een ruimere betekenis dan ‘werkplaats’. Een onderneming kan meerdere werkplaatsen hebben. Een werkplaats kan een landbouwveld zijn of een vaste installatie zoals een pakhuis of een schuur.

Artikel 2 geeft een opsomming van de activiteiten die niet onder het begrip ‘landbouw’ vallen, namelijk:

- de landbouw voor eigen gebruik: de meeste regeringen waren gekant tegen het opnemen van landbouw voor eigen gebruik omdat zij vreesden dat het verdrag daardoor onpraktisch en te duur zou worden;
- de industriële procédés met gebruikmaking van landbouwproducten als grondstof en de diensten die ermee verband houden;
- de industriële bosexploitatie.

Volgens artikel 3 kan een lidstaat bepaalde landbouwondernemingen of beperkte categorieën van werknemers uitsluiten van de toepassing van het verdrag of van sommige bepalingen ervan. In een eerste rapport over de toepassing van het verdrag, vermeldt elke lidstaat de uitsluitingen met opgave van de redenen.

Lidstaten moeten aangemoedigd worden om alle werknemers, alle ondernemingen en alle verdragsartikelen toe te passen. De Belgische wetgeving inzake veiligheid en gezondheid van werknemers geldt voor alle werknemers uit alle bedrijfssectoren, met uitzondering van de dienstboden en het huispersoneel, als ook de zelfstandigen.

2. Algemene bepalingen

Artikel 4 verplicht de lidstaten tot de formulering, implementering en periodieke herbeoordeling van een coherent nationaal beleid inzake veiligheid en gezondheid van de werknemers in de landbouw. Daartoe voorzien de lidstaten in:

- de aanwijzing van de bevoegde overheid ter zake: die overheid voorziet bijsturende maatregelen en gepaste sancties conform de nationale wetgeving en praktijk, met inbegrip van de opschorting of beperking van de landbouwactiviteiten tot de problemen betreffende veiligheid en gezondheid opgelost zijn;
- de omschrijving van de rechten en plichten van werkgevers en werknemers;
- de instelling van mechanismen voor de coördinatie tussen de overheid en de organen bevoegd voor de landbouwsector.

Dit artikel betekent in vele landen een belangrijke stap voorwaarts omdat het de lidstaten de verplichting oplegt een beleid inzake veiligheid en gezondheid in de landbouw uit te werken en daarvoor de nodige middelen te voorzien.

In artikel 5 staat dat elke lidstaat over een afdoend en passend systeem voor inspectiebezoeken moet beschikken. Bepaalde inspectietaken kunnen toevertrouwd worden aan private instellingen onder overheidscontrole.

Het is belangrijk dat een lidstaat een systeem op punt stelt dat onafhankelijke inspecteurs toelaat om mee wettelijke bepalingen op te leggen. In vele landen is dat niet het geval en wordt de wetgeving inzake veiligheid en gezondheid in de landbouw niet toegepast. Wanneer inspectietaken uitgeoefend worden door een niet-gouvernementele organisatie, moet de regering van de betrokken lidstaat zorgen voor sturing en evaluatie.

3. Preventie- en beschermingsmaatregelen

Artikel 6 bepaalt dat in overeenstemming met de nationale voorschriften, de werkgevers moeten zorgen voor de veiligheid en gezondheid van de werkne-

mers en dat de lidstaten moeten voorzien in algemene procedures voor samenwerking tussen de werkgevers die activiteiten uitoefenen op dezelfde landbouwonderneming met het oog op de toepassing van de veiligheids- en gezondheidsvoorschriften.

Artikel 7 verplicht de werkgevers:

- de veiligheids- en gezondheidsrisico's voor de werknemers te evalueren en op basis van die evaluatie preventie- en beschermingsmaatregelen te treffen die de naleving van de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsnormen waarborgen;
- de werknemers binnen de landbouwsector een aangepaste en geëigende opleiding en voorlichting te geven over de gevaren en risico's die verbonden zijn aan hun werk en over de maatregelen voor hun bescherming;
- onverwijld maatregelen te treffen met het oog op de stopzetting van elke activiteit die een dreigend en ernstig risico voor de veiligheid en gezondheid inhoudt voor de werknemers, en hen passend te evacueren.

Artikel 8 gaat over de rechten en plichten van de werknemers. Zij hebben recht op:

- informatie en raadpleging over aangelegenheden betreffende veiligheid en gezondheid;
- inspraak bij de toepassing en het onderzoek van de maatregelen inzake veiligheid en gezondheid en de verkiezing van de vertegenwoordigers voor veiligheid en gezondheid en van de vertegenwoordigers bij de comités voor hygiëne en veiligheid;
- onttrekking aan de gevaren wanneer zij een geldige reden hebben om aan te nemen dat er een ernstig en dreigend risico bestaat voor hun veiligheid en gezondheid, alsook een onmiddellijke briefing van hun meerdere.

De werknemers moeten zich richten naar de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsmaatregelen en zij moeten samenwerken met de werkgevers.

De werknemers hebben het recht veiligheidsverantwoordelijken en vertegenwoordigers in de veiligheidscomités aan te duiden. Die verantwoordelijken en comités vormen de ruggengraat van de vakbondsorganisatie inzake veiligheid en gezondheid op het werk

en zij spelen een cruciale rol in de vermindering van gezondheids- en veiligheidsrisico's.

De artikelen 9 en 10 behandelen de veiligheid op het vlak van de hantering van machines en de ergonomie.

Artikel 9 verplicht de lidstaten om maatregelen te treffen opdat de machines en voorzieningen zouden voldoen aan de nationale normen en opdat zij naar behoren zouden geïnstalleerd, onderhouden en beschermd worden. De lidstaten zijn ook verplicht maatregelen te treffen opdat de fabrikanten, importeurs en leveranciers die normen naleven en zij voldoende en passende informatie verstrekken aan de gebruikers en aan de bevoegde overheid indien die daar om verzoekt. De werkgevers moeten zich ervan gewisselen dat de werknemers de informatie over de veiligheid en gezondheid ontvangen hebben.

Artikel 10 bepaalt dat de landbouwmachines en -voorzieningen enkel gebruikt mogen worden voor de beoogde doeleinden en niet voor het personenvervoer, behalve indien zij daartoe ontworpen of aangepast zijn. Zij mogen alleen gebruikt worden door opgeleide en gekwalificeerde personen, overeenkomstig de nationale wetgeving. In België is geen specifieke opleiding voorzien.

Artikel 11 verplicht de overheid veiligheids- en gezondheidsregels vast te stellen voor de hantering en het vervoer van voorwerpen. De opmaak van die regels gebeurt op basis van een risico-evaluatie, de technische normen en de medische adviezen, rekening houdend met de bijzondere arbeidsvoorwaarden, overeenkomstig de nationale wetgeving. De werknemer kan geenszins gedwongen worden of de toelating krijgen tot het manueel hanteren of vervoeren van een last waarvan het gewicht zijn veiligheid of gezondheid in het gedrang kan brengen.

Artikel 12 verplicht de overheid tot het instellen van een nationaal systeem dat voorziet in specifieke criteria voor de invoer, de classificatie, de verpakking en de etikettering van chemische producten in de landbouw, en criteria inzake verbod of beperkingen ter zake. De overheid is verplicht ervoor te zorgen dat wie chemische producten fabriceert, invoert, levert, verkoopt, transporteert, opslaat of vernietigt, zich houdt aan de nationale normen inzake veiligheid en gezondheid en gepaste informatie verschaft aan de gebruikers en de overheid. Ten slotte moet de overheid voorzien in een gepast systeem voor de inzame-

ling, recyclage en verwijdering van chemisch afval, verlopen chemische producten en lege recipiënten van chemische producten. Dat systeem maakt die producten ongeschikt voor enig ander gebruik en het herleidt de risico's voor de gezondheid en het leefmilieu tot een minimum. De Vlaamse regelgeving is hiermee in overeenstemming.

Artikel 13 legt de overheid de verplichting op om te voorzien in beschermings- en preventiemaatregelen voor het gebruik van chemische producten en het hanteren van chemisch afval binnen de onderneming. Die maatregelen hebben betrekking op onder andere:

- de voorbereiding, hantering, toepassing, opslag en vervoer van chemische producten;
- de landbouwactiviteiten die gepaard gaan met de verspreiding van chemische producten;
- het onderhoud, de reparatie en de schoonmaak van de uitrusting en de recipiënten voor chemische producten;
- de verwijdering van lege recipiënten alsook de verwerking en de afbraak van het chemisch afval en van de verlopen chemische producten.

De maatregelen die voorgeschreven zijn inzake rationeel beheer van de chemische producten in de landbouw, zouden moeten genomen worden in het licht van de principes van het verdrag en van de aanbeveling over de chemische producten (1990) en van andere pertinente internationale technische normen. De maatregelen ter bescherming en preventie die binnen de onderneming moeten getroffen worden, zouden het volgende moeten inhouden:

- een individuele beschermuitrusting en -kledij en gepaste sanitaire installaties;
- de vereiste voorzorgsmaatregelen vóór en na het strooien van chemische producten, met inbegrip van de maatregelen ter voorkoming van voedsel- en watervoorziening;
- het behandelen en verwijderen van gevaarlijke chemische producten die niet meer gebruikt worden en van geleedigde recipiënten die nog resten van gevaarlijke chemische producten bevatten;
- het bijhouden van een register van het gebruik van pesticiden;

- een voortgezette opleiding van de werknemers.

Volgens artikel 14 moet de nationale wetgeving waarborgen dat bij het hanteren van biologische agentia de risico's vermeden of tot een minimum beperkt worden. Bovendien moeten de activiteiten in verband met dieren in overeenstemming zijn met de nationale normen inzake veiligheid en gezondheid. Biologische agentia verwijzen naar ziektes die overgedragen worden door dieren of die veroorzaakt worden door contact met organische stoffen.

De maatregelen die moeten getroffen worden, behelzen:

- een risico-evaluatie teneinde de biologische risico's uit te schakelen, te voorkomen of te beperken;
- de controle en het onderzoek van dieren om ziektes op te sporen die op mensen kunnen overgedragen worden;
- beschermingsmaatregelen voor het werken met dieren en voor het gebruik van biologische agentia, en, indien nodig, de levering van beschermuitrustingen en -kledij;
- de immunisering van werknemers die in contact komen met dieren;
- de levering van desinfecteermiddelen, sanitaire installaties, onderhoud en reiniging van uitrustingen en beschermkledij;
- het toedienen van eerste hulp, antigifstoffen of andere urgentiemaatregelen in geval van contact met giftige dieren, insecten of planten;
- veiligheidsmaatregelen voor het gebruik, de inzameling, de opslag en de opruiming van mest en afval;
- veiligheidsmaatregelen voor het hanteren en vernietigen van karkassen van besmette dieren;
- informatie over veiligheid bestemd voor werknemers die in contact komen met dieren.

Artikel 15 bepaalt dat de bouw, het onderhoud en de reparatie van de landbouwinstallaties in overeenstemming moeten zijn met de nationale regelgeving en de voorschriften inzake veiligheid en gezondheid. De voorschriften moeten technische normen bevatten voor de gebouwen, structuren, veiligheidsgrenzen, afsluitingen en geïsoleerde ruimtes.

4. Andere bepalingen

Artikel 16 geeft aan dat een jonge werknemer minimum 18 jaar moet zijn voor de uitoefening van een landbouwactiviteit die zijn veiligheid of gezondheid in het gedrang kan brengen. Die leeftijd kan teruggebracht worden tot 16 jaar na raadpleging van de werkgevers- en werknemersorganisaties, mits voorafgaandelijk een gepaste vorming gegeven wordt en de veiligheid en gezondheid van de jonge werknemer volledig gewaarborgd is. Het artikel betekent een belangrijke stap voorwaarts in de bescherming van jonge werknemers. In verschillende IAO-lidstaten die thans kinderen van 11 à 13 jaar laten werken in de landbouwsector, zal de wetgeving ingrijpend gewijzigd moeten worden.

Artikel 17 bepaalt dat maatregelen moeten getroffen worden om te garanderen dat de tijdelijke werknemers en de seizoensarbeiders met betrekking tot hun veiligheid en gezondheid dezelfde bescherming krijgen als de vaste werknemers. Hier werd een belangrijke doorbraak gerealiseerd. Het aandeel van tijdelijke werknemers en seizoensarbeiders neemt immers toe terwijl er minder en minder werknemers voltijds en voor onbepaalde duur tewerkgesteld worden.

Artikel 18 stelt dat maatregelen moeten getroffen worden zodat rekening gehouden wordt met de bijzondere noden van de werkneemsters zoals met betrekking tot zwangerschap, borstvoeding en voortplanting. Die maatregelen moeten getroffen worden voor de risico-evaluatie inzake veiligheid en gezondheid van die werkneemsters.

Artikel 19 voorziet in de terbeschikkingstelling van kosteloze diensten voor het welzijn van de werknemers en het bepaalt dat hun huisvesting moet voldoen aan de minimumnormen. Die diensten hebben betrekking op:

- de levering van drinkwater;
- installaties opdat de werknemers hun beschermkledij kunnen opbergen en wassen;
- refters en plaatsen waar borstvoeding kan gegeven worden;
- gescheiden wasruimten en sanitaire installaties voor mannen en vrouwen;
- arbeidsgebonden transport.

Volgens artikel 20 moeten de arbeidsduur, het nachtwerk en de rusttijden van de werknemers conform de nationale wetgeving of collectieve overeenkomsten zijn. Het is de eerste keer dat in een IAO-verdrag het verband gelegd wordt tussen werktijd, rustperiodes en nachtwerk, enerzijds, en de gezondheid en de veiligheid van het werk, anderzijds.

In artikel 21 staat dat de werknemers in de landbouwsector gedekt zijn door een verzekeringsstelsel of een socialezekerheidsstelsel dat arbeidsongevallen, beroepsziektes, invaliditeit en andere arbeidsgebonden gezondheidsrisico's dekt, waarbij de dekking minstens gelijkwaardig is aan die van werknemers uit andere sectoren. Tot voor kort konden vele werknemers in de landbouwsector niet genieten van deze vorm van sociale bescherming.

Wanneer het omwille van economische, sociale en administratieve omstandigheden onmogelijk is een nationaal of vrijwillig verzekeringssysteem op te zetten voor zelfstandige landbouwers en hun families, zouden de lidstaten maatregelen moeten treffen om geleidelijk aan voor dekking te zorgen. Daarbij moet rekening gehouden worden met:

- kleine pachters en boeren;
- eigenaars van kleine bedrijven;
- personen die deel uitmaken van collectieve landbouwondernemingen;
- de familieleden;
- mensen die leven van landbouw voor eigen gebruik;
- andere types van zelfstandige landbouwers.

Artikel 22 bepaalt dat de bekrachtiging van het verdrag moet meegedeeld worden aan de directeur-generaal van het Internationaal Arbeidsbureau, die instaat voor de registratie.

Artikel 23 stelt dat het verdrag slechts bindend is voor de IAO-lidstaten die hun bekrachtiging door de directeur-generaal van het Internationaal Arbeidsbureau lieten registreren. Het treedt in werking twaalf maanden na de datum waarop de bekrachtiging van twee lidstaten geregistreerd is. Voor de lidstaten die daarna hun akte van bekrachtiging neerleggen, treedt het verdrag in werking twaalf maanden na de datum waarop die bekrachtiging geregistreerd werd.

Volgens artikel 24 kan het verdrag opgezegd worden na afloop van een termijn van tien jaar die volgt op de datum waarop het verdrag oorspronkelijk in werking getreden is. De opzegging gebeurt door een verklaring te zenden naar de directeur-generaal van het Internationaal Arbeidsbureau. Zij wordt van kracht een jaar nadat zij geregistreerd werd. Elke lidstaat die niet binnen het jaar na afloop van de termijn van tien jaar gebruik gemaakt heeft van de mogelijkheid tot opzegging, blijft gebonden voor een nieuwe termijn van tien jaar.

In artikel 25 staat dat de directeur-generaal van het Internationaal Arbeidsbureau alle IAO-lidstaten in kennis stelt van de registratie van alle bekrachtigingen en opzeggingen.

Artikel 26 bepaalt dat de directeur-generaal van het Internationaal Arbeidsbureau alle gegevens betreffende de bekrachtigingen en opzeggingen meedeelt aan de secretaris-generaal van de VN, met het oog op registratie.

Volgens artikel 27 brengt de raad van bestuur van het Internationaal Arbeidsbureau aan de Algemene Conferentie verslag uit over de toepassing van het verdrag. Hij gaat ook na of het wenselijk is de gehele of gedeeltelijke herziening in te schrijven als agenda-punt van de Algemene Conferentie.

Artikel 28 regelt de gevolgen van de aanneming van een nieuw verdrag inzake de gehele of gedeeltelijke herziening van het verdrag nr. 184. Tenzij het nieuwe verdrag anders bepaalt, betekent de bekrachtiging van dat nieuwe verdrag ‘ipso jure’ de onmiddellijke opzegging van het verdrag nr. 184, onverminderd het hoger vermeld artikel 24, en onder voorbehoud dat het nieuwe verdrag in werking getreden is. Na de inwerkingtreding van het nieuwe verdrag, kan het verdrag nr. 184 niet langer bekrachtigd worden. Het verdrag nr. 184 blijft in elk geval van kracht voor de lidstaten die het nieuwe verdrag nog niet bekrachtigd hebben.

Artikel 29 stelt dat de Engelse en de Franse versies gelijkelijk authentiek zijn.

III. RELEVANTE VLAAMSE REGELGEVING

In de mededeling aan het federale parlement van 7 juli 2005 stelt de federale regering dat België het verdrag nr. 184 slechts kan bekrachtigen indien er op

regionaal vlak een wetgeving gecreëerd wordt die de bestaande praktijk zou bevatten. Volgens de federale regering zou de bestaande reglementering België niet toelaten het verdrag nr. 184 te bekrachtigen of de aanbeveling nr. 192 te aanvaarden.

In zijn advies van 16 juni 2005 stelt de Nationale Arbeidsraad dat hij niet kan instemmen met de argumenten die de federale regering aangevoerd heeft. De Raad is immers van oordeel dat de tekst van het verdrag nr. 184 en de aanbeveling nr. 192 in grote mate tegemoetkomt aan de bekommernissen die de sociale partners duidelijk in vroegere adviezen geformuleerd hebben. De Raad kan er niet mee akkoord gaan dat een internationaal verdrag niet kan geratificeerd worden omdat de nationale wetgeving niet in overeenstemming zou zijn met alle bepalingen van dat verdrag. Hij is integendeel van oordeel dat de geest zelf van een internationaal verdrag, namelijk de bevordering van een norm van sociale vooruitgang op internationaal gebied, ervoor pleit dat de nationale reglementeringen aangepast worden aan de internationale voorschriften en niet omgekeerd.

De Nationale Arbeidsraad is echter van oordeel dat, indien het inderdaad zo is dat de bepalingen die voortvloeien uit een aantal artikelen en die onder de bevoegdheid van de gewesten vallen, nog niet door deze geconcretiseerd werden, hieraan zo vlug mogelijk moet verholpen worden.

Een ad-hocwerkgroep werd in mei 2007 opgericht; die kwam tot de conclusie dat er sprake was van enige verwarring. Immers, de Vlaamse wetgeving voldoet wel degelijk aan de bepalingen van de artikelen 12.c en 13.d van het verdrag die handelen over chemisch afval en chemische producten. Een aanpassing van de Vlaamse regelgeving ter zake is daarom niet vereist.

Voor de relevante Vlaamse regelgeving kan verwezen worden naar:

- het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen (het Afvalstoffendecreet);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2003 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (VLAREA);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (VLAREM II).

Er bestaat met andere woorden geen hindernis om dit verdrag de instemmingsprocedure te laten doorlopen.

Het begrip ‘chemisch afval’

In het Afvalstoffendecreet wordt niet gesproken over ‘chemische’ afvalstoffen maar over ‘bedrijfsafvalstoffen’ die omschreven worden als afvalstoffen die ontstaan ten gevolge van een industriële, ambachtelijke of wetenschappelijke activiteit, en de afvalstoffen die daarmee gelijkgesteld worden bij besluit van de Vlaamse Regering (artikel 3). Daarnaast kunnen afvalstoffen ingedeeld worden als gevaarlijke afvalstoffen: afvalstoffen die een bijzonder gevaar voor de gezondheid van de mens of voor het milieu opleveren of kunnen opleveren, of die in speciale inrichtingen moeten verwerkt worden. De Vlaamse Regering bepaalt welke afvalstoffen als gevaarlijk beschouwd worden overeenkomstig de geldende Europese voorschriften. Er worden ook bijzondere afvalstoffen gedefinieerd, waaronder ‘landbouwafvalstoffen’.

Het beheer van afvalstoffen

Artikel 13, §1, van het Afvalstoffendecreet stelt dat, onverminderd de toepassing van andere bepalingen van het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, de natuurlijke persoon of rechtspersoon die afvalstoffen beheert, verplicht is alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem kunnen gevraagd worden om het gevaar voor de gezondheid van de mens of voor het leefmilieu, meer bepaald het risico voor water, lucht, bodem, fauna en flora, geluids- of stankhinder, schade aan natuur- en landschapsschoon te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. De Vlaamse Regering kan deze maatregelen nader omschrijven.

Algemene bepalingen inzake bedrijfsafvalstoffen

Volgens artikel 20 van het Afvalstoffendecreet mogen bedrijfsafvalstoffen enkel verwijderd of nuttig toegepast worden:

- binnen de onderneming waarin de afvalstoffen ontstaan zijn, en dit in overeenstemming met de milieuvergunning bedoeld in artikel 14 of met andere toepasselijke wettelijke, decretale of reglementaire voorschriften;

- door afgifte aan een natuurlijke persoon of rechtspersoon die hetzij houder is van een vergunning voor de verwijdering of nuttige toepassing van deze afvalstoffen, als bedoeld in artikel 14, §1 of §6, of voldaan heeft aan de meldingsplicht, als bedoeld in artikel 14, §6, hetzij houder is van een erkenning, als bedoeld in artikel 14, §2;
- als secundaire grondstoffen, overeenkomstig artikel 11;
- door afgifte aan een natuurlijke persoon of rechtspersoon die gevestigd is in een ander gewest of land, en die overeenkomstig de daar geldende wetgeving de afvalstoffen mag verwijderen of nuttig mag toepassen.

Opslag van afvalstoffen

Bedrijfsafvalstoffen moeten overeenkomstig artikel 4.1.6.1 van VLAREM II regelmatig uit de inrichting waar zij tijdelijk opgeslagen worden, afgevoerd worden. De tijdelijke opslag moet overeenkomstig artikel 23, §2, van het Afvalstoffendecreet gebeuren in deugdelijke verpakkingen. Gevaarlijke afvalstoffen moeten overeenkomstig artikel 5.2.2.1, §1, van VLAREA aan de bron gescheiden gehouden worden van andere afvalstoffen.

Inzameling van afvalstoffen

Volgens artikel 14, §2, van het Afvalstoffendecreet zijn de natuurlijke personen of rechtspersonen die afvalstoffen inzamelen of ophalen – met uitzondering van het huishoudelijk afval dat door de gemeente aan huis opgehaald wordt en de handelaars of makelaars die ten behoeve van anderen regelingen treffen voor de nuttige toepassing van afvalstoffen – onderworpen aan een erkenning die door de Vlaamse Regering verleend wordt. De erkenning heeft onder meer betrekking op de solvabiliteit van de natuurlijke persoon of de rechtspersoon en op de deskundigheid en de moraliteit van de verantwoordelijke personen.

Overeenkomstig artikel 23, §3, van het Afvalstoffendecreet moeten de personen die afvalstoffen inzamelen (en verwerken) de gevaarlijke stoffen apart houden.

In hoofdstuk V, afdeling I, artikelen 5.1.1.1 tot en met 5.1.3.6, van VLAREA worden de regels voor

het vervoeren van afvalstoffen bepaald. Op enkele uitzonderingen na moeten afvalstoffen bij het transport vergezeld gaan van een identificatieformulier. Bij het transport van gevaarlijke afvalstoffen moet de opdrachtgever over een verzekering voor milieuschade beschikken.

Verwerking van afvalstoffen

Artikel 14, §1, van het Afvalstoffendecreet bepaalt dat het verwijderen van afvalstoffen een vergunningsplichtige handeling is, als bedoeld in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning. De milieuvergunning die krachtens de bepalingen van voormeld decreet verleend wordt aan de natuurlijke persoon of rechtspersoon die afvalstoffen verwijdert, heeft met name betrekking op:

- de soort en de hoeveelheid van de afvalstoffen;
- de technische eisen;
- de te nemen voorzorgsmaatregelen inzake veiligheid;
- de plaats waar de afvalstoffen verwijderd worden;
- de behandelingsmethode;
- de maatregelen van controle en bewaking.

Voor de verwerking van gevaarlijke afvalstoffen gelden, naast de algemene voorwaarden voor hinderlijke inrichtingen waarin afvalstoffen verwerkt worden, specifieke sectorale voorwaarden die het risico op milieuhinder moeten minimaliseren. De specifieke sectorale voorwaarden voor de verwerking van gevaarlijke afvalstoffen zijn opgenomen in afdeling 5.2 van VLAREM II. In de milieuvergunning van de inrichting kunnen bijkomende bijzondere voorwaarden opgenomen worden.

Bijzonder geval: lege verpakkingen die gevaarlijke stoffen zoals fytofarmaceutische producten bevat hebben

De wetgeving (het samenwerkingsakkoord tussen de gewesten van 30 mei 1996 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval) verplicht momenteel onder andere de producenten van fytofarmaceutische producten de lege verpakkingen in te zamelen

en op een milieuverantwoorde wijze te laten verwerken.

IV. GEMENGD KARAKTER EN PROCEDURE-VERLOOP

1. Gemengd karakter

Het IAO-verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw is een gemengd verdrag. Zowel de federale overheid als de gewesten zijn bevoegd. De bevoegdheden van de gewesten zijn, zoals hoger vermeld, voornamelijk vervat in de artikelen 12.c en 13.d betreffende chemisch afval. Het beleidsdomein landbouw en visserij en het beleidsdomein werk en sociale economie oordeelden dat er geen bepalingen die behoren tot hun bevoegdheid, in dit verdrag opgenomen zijn.

De bevoegdheid van de gemeenschappen is marginaal. De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake bedrijfsgezondheidszorg beperkt zich tot het erkennen van de departementen en afdelingen medisch toezicht van deze diensten. Aan de hand van een aantal erkenningscriteria gaat de Vlaamse Gemeenschap na of in die departementen en afdelingen een bepaald niveau van kwaliteit van preventieve zorg gehandhaafd wordt. Waar in hoofdstuk III van het verdrag over preventie- en beschermingsmaatregelen sprake is van ‘nationale wetgeving’ en ‘de bevoegde overheid’, ligt er dan ook, zij het onrechtstreeks, en uitsluitend wat preventieve gezondheidszorg betreft, een gedeeltelijke verantwoordelijkheid voor Vlaanderen.

In zijn vergadering van 21 november 2001 legde de Werkgroep ‘Gemengde Verdragen’ (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengd karakter (bevoegdheid van de federale overheid en de gewesten) vast. Die beslissing werd op 28 februari 2002 door de ICBB bekrachtigd.

Op 24 maart 2004 heeft de WGV het gemengd karakter bevestigd. Die beslissing werd op 15 mei 2005 door de ICBB bekrachtigd.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft zich op 12 september 2007 aangesloten bij het ontwerp van regeringsbeslissing.

3. Advies van de Raad van State

In zijn advies van 6 december 2007 merkt de Raad van State op dat artikel 4, §2, 1°, van het decreet van 29 april 1999 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurvereniging, de Vlaamse Regering de verplichting oplegt het advies van de Minaraad in te winnen. De vaststelling dat het aspect van de afvalstoffenverwijdering binnen de context van het verdrag toch maar een relatief bescheiden onderdeel is van een veel groter multidisciplinair geheel aan aspecten, betekent volgens de Raad van State geen vrijstelling van die adviesverplichting. Artikel 4, §2, 1°, van het decreet van 29 april 1999 voorziet trouwens niet in een uitzondering voor het geval waarin de ontworpen regeling slechts in beperkte mate een weerslag heeft voor het leefmilieu of het natuurbehoud.

Het advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen werd bijgevolg gevraagd.

De Raad van State formuleerde geen andere opmerkingen.

4. Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)

De Minaraad vraagt in zijn advies van 28 februari 2008 blijvende waakzaamheid en controles op de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen en biociden, aangezien er nog steeds producten in de handel zijn die niet (meer) conform zijn aan de regelgeving en een ernstige bedreiging vormen zowel voor de mens als voor het leefmilieu.

De Minaraad stelt dat voor de inzameling, recyclage en verwijdering van chemisch afval, verlopen chemische producten en lege recipiënten het Phytofar-Recover-systeem (de vzw Phytofar-Recover werd opgericht onder impuls van de industrie van fytosanitaire producten) sinds 1997 zijn diensten bewezen heeft. De ophaling van verlopen of vervallen producten moet volgens de Minaraad eveneens een blijvend aandachtspunt zijn.

De Minaraad hoopt dat de inspanningen zullen voortgezet worden en continu verbeterd worden. Hij wenst nogmaals de alternatieven voor het gebruik van chemische producten in de landbouw te benadrukken, namelijk biologische bestrijdingsmiddelen, een ruime vruchtwisseling, gebruik van groenbemes-

ters en organische bemesters, mechanische onkruidbestrijding enzovoort. De Minaraad is daarnaast een voorstander van een verdere ontwikkeling naar de 'geïntegreerde bestrijdingsmethode', waarbij eerst onder meer biologische middelen en natuurlijke bestrijders moeten ingezet worden en in geval van een hoge parasitaire of ziektedruk, ook veilige chemische middelen mogen gebruikt worden. Een verminderd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en verbeteringen op het vlak van toxiciteit en persistentie verdienen blijvende aandacht, zeker in het licht van de doelstellingen van het federaal reductieprogramma ter vermindering van de impact van gewasbeschermingsmiddelen en biociden in België, dat tegen 2010 de negatieve impact van gewasbeschermingsgebruik in de landbouw met 25% wil verminderen ten opzichte van het ijkjaar 2001 en de negatieve impact van biociden en van bestrijdingsmiddelen die niet voor landbouwdoeleinden gebruikt worden, met 50% wil zien dalen.

5. Inwerkingtreding

Het verdrag nr. 184 trad in werking op 20 september 2003, twaalf maanden nadat Moldavië als tweede lidstaat zijn akte van bekrachtiging neergelegd had. Voor de lidstaten die daarna hun akte van bekrachtiging neerleggen, treedt het verdrag in werking twaalf maanden na de datum waarop die bekrachtiging geregistreerd werd (artikel 23).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

*De Vlaamse minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur,*

Hilde CREVITS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met het verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw,
aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar negenentachtigste zitting
in Genève op 21 juni 2001

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme en de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar negenentachtigste zitting in Genève op 21 juni 2001, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Brussel, 12 september 2007
AG-IT/07-137

Aan de heer Herbert TOMBEUR
Departement Internationaal Vlaanderen
Boudewijnlaan 30

1000 BRUSSEL

Betreft: Principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw, aangenomen door de internationale Arbeidsconferentie tijdens haar negenentachtigste zitting in Genève op 21 juni 2001

Geachte heer,

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft de teksten van bovenvermeld ontwerpdecreet ontvangen en doorgenomen en sluit zich aan bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, tekenen wij,

Met de meeste hoogachting

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

kopie: minister Bourgeois

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

CE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 43.805/1
VAN 6 DECEMBER 2007VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 9 november 2007 door de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme verzocht hem van advies te dienen over een voorontworp van decreet "houdende instemming met het verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar negenentachtigste zitting in Genève op 21 juni 2001", heeft het volgende advies gegeven:

CE

43.805/1

Sommige onderdelen van het verdrag waarmee de decreetgever beoogt in te stemmen, hebben betrekking op aangelegenheden die tot de gewestelijke bevoegdheid inzake leefmilieu kunnen worden gerekend. Dat is het geval voor de bepalingen van het verdrag die de chemische afvalverwerking betreffen en in het bijzonder voor het bepaalde in artikel 12, c), van het verdrag.

Artikel 4, § 2, 1°, van het decreet van 29 april 1999 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurvereniging, verplicht de Vlaamse Regering ertoe het advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in te winnen over "voorontwerpen van decreet die betrekking hebben op het leefmilieu of het natuurbehoud, met uitzondering van het begrotingsdecreet".

Het ontwerp van decreet dient derhalve eveneens om advies te worden voorgelegd aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.

De vaststelling dat - zoals door de gemachtigde van de Vlaamse Regering aan de Raad van State is meegedeeld - "het aspect van de afvalstoffenverwijdering binnen de context van het verdrag toch maar een relatief bescheiden onderdeel is van een veel groter multidisciplinair geheel aan aspecten", kan niet van de in artikel 4, § 2, 1°, van het decreet van 29 april 1999 ingeschreven adviesverplichting vrijstellen. De laatstgenoemde bepaling voorziet trouwens niet in een uitzondering voor het geval waarin de ontworpen regeling slechts in beperkte mate een weerslag heeft voor het leefmilieu of het natuurbehoud.

De Raad van State, afdeling wetgeving, heeft bij het ontwerp geen andere opmerkingen te formuleren.

CE

43.805/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren

M. VAN DAMME,

kamervoorzitter,

J. BAERT,

W. VAN VAERENBERGH,

staatsraden,

A. SPRUYT,

M. RIGAUX,

assessoren van de
afdeling wetgeving,

Mevrouw

G. VERBERCKMOES,

griffier.

De kamer was samengesteld uit

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. G. SCHEPPERS, auditeur.

de Heren

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES

M. VAN DAMME

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

BRIEFADVIES
28 februari 2008

BRIEFADVIES OVER HET ONTWERP VAN DECREET
HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG NR. 184
BETREFFENDE DE VEILIGHEID EN GEZONDHEID IN DE
LANDBOUW

De heer Geert Bourgeois

Vlaams minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

Boudewijngebouw, 1^e verdieping
Boudewijnlaan 30, bus 10

1000 Brussel

datum	28 februari 2008
uw referentie	DiV/AB/IAO.184/02.01
onze referentie	03.04/L11/2008/195
contact	Anneleen.de.smedt@minaraad.be / 02 558.01.36
betreft	Briefadvies over het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 89 ^{ste} zitting in Genève op 21 juni 2001

Mijnheer de minister,

De Minaraad ontving op 14 januari 2008 een adviesvraag van het Departement Internationaal Vlaanderen, de afdeling Beleid, over het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 89ste zitting in Genève op 21 juni 2001. De Raad van State stelde immers in zijn advies van 6 december 2007 vast dat de Minaraad om advies gevraagd moest worden, omdat enkele bepalingen uit het verdrag de gewestelijke bevoegdheid inzake leefmilieu betreffen. De Raad van State wees hierbij op de bepalingen over de verwerking van chemisch afval en in het bijzonder op artikel 12.c. Uw administratie wijst ook op het artikel 13.d. Het briefadvies richt zich daarom inhoudelijk hoofdzakelijk tot deze bepalingen.

Via het Verdrag nr. 184 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) engageren de IAO-lidstaten zich ertoe om een coherent nationaal beleid inzake veiligheid en gezondheid van de werknemers in de landbouw uit te bouwen. Het verdrag richt zich hierbij tot de bezoldigde werknemers in de landbouwsector en ijvert voor hun rechten en bescherming. Het ontwerp van decreet onderschrijft dat het verdrag vanuit de Vlaamse Regering volkomen gevolg zal hebben.

Artikel 12 van het Verdrag nr. 184 verplicht de overheden tot het instellen van een nationaal systeem dat voorziet in specifieke criteria inzake import, classificatie, verpakking en etikettering van chemische producten in de landbouw, evenals in criteria inzake verbod of beperkingen ter zake. De Minaraad stelt vast dat Vlaanderen op dit vlak moet voldoen aan de Europese richtlijnen. Zo wordt bijvoorbeeld het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden respectievelijk geregeld via de Europese Richtlijnen 91/414 en 98/8 (en latere wijzigingen), die ook via de federale wetgeving geïmplementeerd zijn.¹ De Minaraad vraagt blijvende waakzaamheid en controles op de gebruikte producten, aangezien er nog steeds producten in de handel circuleren die niet (meer) conform zijn aan de regelgeving en een ernstige bedreiging vormen zowel voor de mens, in het bijzonder voor de gezondheid van de 'gebruiker' van deze producten, als het leefmilieu. Controles uitgevoerd door het FAVV toonden aan dat ca. 20% van de in 2006 gecontroleerde bestrijdingsmiddelen aanwezig op het Belgische grondgebied, niet conform was op het vlak van gehalten aan werkzame stoffen en de fysisch-chemische eigenschappen².

Artikel 12.c eist dat de lidstaten een gepast systeem van inzameling, recyclage en verwijdering van chemisch afval, verlopen chemische producten en lege recipiënten uitwerkt, zodat de risico's van deze producten voor de veiligheid en de gezondheid, alsook voor het milieu, tot een minimum herleid worden. Artikel 13.d. voegt hier de verwerking en de afbraak van het chemische afval en de verlopen producten aan toe. In België heeft het Phytofar-recover-systeem sinds 1997 zijn diensten bewezen. Jaarlijks worden de verpakkingen en de lege recipiënten opgehaald; vanaf 2007 zullen de inzamelacties voor verlopen producten tweejaarlijks georganiseerd worden. Eens ingezameld worden de verpakkingen en de restanten via de geëigende weg vernietigd. Circa 90% van de door landbouwers gebruikte verpakkingen werd opgehaald en verwerkt.³

De ophaling van verlopen of vervallen producten moet eveneens een blijvend aandachtspunt zijn. Erkenningen van of toelatingen voor werkzame stoffen of producten (voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden) worden momenteel immers grosso modo voor 10 jaar toegekend, waarna het product opnieuw geëvalueerd wordt. Bovendien kan nieuwe wetenschappelijke kennis over de impact op mens en milieu (te allen tijde) bijkomende informatie verschaffen ten aanzien van een product of werkzame stof, waardoor toelatingen of erkenningen terug ingetrokken kunnen worden. Tussen 1 februari 2007 en 1 februari 2008 is bijvoorbeeld een tachtigtal erkenningen van gewasbeschermingsmiddelen ingetrokken of vervallen⁴. Inspecties door het FAVV bij landbouwbedrijven toonden aan dat ca. 82% van de gebruikers in regel was met de voorschriften en wettelijke bepalingen; inbreuken betroffen vooral het bezit van bestrijdingsmiddelen waarvan de toelating ingetrokken werd in het kader van een herziening ingezet door de Europese Commissie.

¹ KB van 22 mei 2003 betreffende het op de markt brengen en het gebruiken van biociden (B.S. 11/07/2003) ; wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid (B.S. 11/02/1999 + latere wijziging); koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik (B.S. 11-05-94 + latere wijzigingen).

² FAVV, Jaarverslag 2006, Feiten en cijfers, het FAVV in 2006, p. 38.

³ Phytofar-jaarverslag 2006.

⁴ De website <http://www.phytoweb.fgov.be/> biedt een zoekmachine die toelaat op te zoeken welke producten in een bepaalde periode vervallen of ingetrokken werden.

De Minaraad hoopt dat de inspanningen zullen voortgezet worden en continu verbeterd worden. De Raad wenst nogmaals de alternatieven voor het gebruik van chemische producten in de landbouwsector te benadrukken: biologische bestrijdingsmiddelen, een ruime vruchtwisseling, gebruik van groenbemesters en organische bemesters, mechanische onkruidbestrijding enz. De Minaraad stelt vast dat de biologische landbouw deze principes hanteert. Daarnaast is de Minaraad een voorstander van een verdere ontwikkeling naar de 'geïntegreerde bestrijdingsmethode', waarbij eerst onder meer biologische middelen en natuurlijke bestrijders moeten ingezet worden en in geval van een hoge parasitaire of ziektedruk, ook veilige chemische middelen gebruikt mogen worden. Sinds 1993 boekte de landbouwsector al veel vooruitgang, maar vanaf 2003 kan opnieuw een stagnatie vastgesteld worden. Een verminderd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en verbeteringen op het vlak van toxiciteit en persistentie verdienen blijvende aandacht, zeker in het licht van de doelstellingen van het federaal reductieprogramma⁵. MIRA-T '07 tekende immers een stagnatie op van de druk op het waterleven door gewasbescherming (de Seq-reductiedoelstelling van -50% t.o.v. 1990 werd net niet gehaald in 2005⁶). De Pesticide Occupational and Environmental Risk of kortweg POCER toont na 2001 opnieuw een lichte stijging⁷.

Met de meeste hoogachting,

Hubert David
Voorzitter Minaraad

⁵ Federaal reductieprogramma ter vermindering van de impact van gewasbeschermingsmiddelen en biociden in België (B.S. 11/03/2005). De doelstelling is om tegen 2010 t.o.v. het ijkjaar 2001 de negatieve impact van gewasbeschermingsgebruik in de landbouw met 25% te verminderen en de negatieve impact van biociden (te beginnen bij de prioritaire categorieën) en van bestrijdingsmiddelen die niet voor landbouwdoeleinden worden gebruikt met 50% te verminderen.

⁶ MIRA-T indicatorrapport, p 60.

⁷ MIRA-T indicatorrapport, p 63.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme en de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw, aangenomen door

de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar negenentachtigste zitting in Genève op 21 juni 2001, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 21 maart 2008.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

*De Vlaamse minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur,*

Hilde CREVITS

BIJLAGE 1:

- Nederlandse vertaling van verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw
- Engelse tekst van verdrag nr. 184 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw

VERTALING

TEKST VAN HET VERDRAG BETREFFENDE DE VEILIGHEID EN GEZONDHEID IN DE LANDBOUW

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Bijeengeroepen te Genève door de Raad van Bestuur van het Internationaal Arbeidsbureau, en
aldaar bijeengekomen in haar negenentachtigste zitting op 5 juni 2001;

In aanmerking nemend de beginselen die zijn opgenomen in de relevante internationale arbeidsverdragen en -aanbevelingen, inzonderheid het verdrag en de aanbeveling betreffende de gewassen, 1958; het verdrag en de aanbeveling betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten, 1964; het verdrag en de aanbeveling betreffende de arbeidsinspectie (landbouw), 1969; het verdrag en de aanbeveling betreffende de veiligheid en gezondheid van de werknemers, 1981; het verdrag en de aanbeveling betreffende de diensten voor arbeidsgeneeskunde, 1985; het verdrag en de aanbeveling betreffende de chemische producten, 1990;

Wijzend op de noodzaak van een coherente aanpak van de landbouw; en rekening houdend met het ruimere kader van de beginselen die zijn opgenomen in andere instrumenten van de IAO die op de sector van toepassing zijn, inzonderheid het verdrag betreffende de vakbondsvrijheid en de bescherming van het vakbondsrecht, 1948; het verdrag betreffende het recht op vereniging en collectieve onderhandeling, 1949; het verdrag betreffende de minimumleeftijd, 1973; en het verdrag betreffende de ergste vormen van kinderarbeid, 1999;

In aanmerking nemend de tripartiete Beginselverklaring betreffende de multinationale ondernemingen en het sociale beleid alsook de relevante bundels met praktische richtlijnen, inzonderheid de Bundel met praktische richtlijnen betreffende de optekening en aangifte van arbeidsongevallen en beroepsziekten, 1996; en de Bundel met praktische richtlijnen betreffende de veiligheid en gezondheid bij het bosbedrijf, 1998;

Na te hebben beslist tot de aanneming van bepaalde voorstellen met betrekking tot de veiligheid en gezondheid in de landbouw, een vraagstuk dat als vierde punt op de agenda van de zitting was ingeschreven;

Na te hebben beslist dat deze voorstellen de vorm zouden aannemen van een internationaal verdrag,

keurt heden, eenentwintig juni tweeduizend en één, het volgende verdrag goed, dat het Verdrag over de veiligheid en gezondheid in de landbouw, 2001 zal heten.

L. TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 1

Voor de toepassing van dit Verdrag, omvat het begrip "landbouw" de landbouw- en bosbouwactiviteiten binnen de landbouwondernemingen, met inbegrip van de bouw van gewassen, de bosbouwactiviteiten, de teelt van dieren en insecten, de primaire verwerking van de landbouwproducten en dieren door de exploitant of uit diens hoofde evenals het gebruik en onderhoud van machines, uitrustingen, werktuigen, gereedschap en landbouwinstallaties, met

inbegrip van elk procédé, opslag, bewerking of transport binnen een landbouwonderneming dat rechtstreeks verband houdt met de landbouwproductie.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit Verdrag omvat het begrip "landbouw" niet:

- a) de landbouw voor eigen gebruik;
- b) de industriële procédés met gebruikmaking van landbouwproducten als grondstof en de diensten die ermee verband houden;
- c) de industriële bosexploitatie.

Artikel 3

1. Na raadpleging van de betrokken representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties,
 - a) kan de bevoegde overheid van een Lid dat dit Verdrag bekrachtigt bepaalde landbouwondernemingen of beperkte categorieën van werknemers uitsluiten van de toepassing van het Verdrag of van sommige bepalingen ervan, indien er zich bijzondere en ernstige problemen voordoen;
 - b) voorziet diezelfde overheid, in geval van dergelijke uitsluiting, in de geleidelijke dekking van alle ondernemingen en categorieën van werknemers.
2. In een eerste rapport inzake de toepassing van het Verdrag, voorgelegd overeenkomstig artikel 22 van de Oprichtingsakte van de Internationale Arbeidsorganisatie, vermeldt elk Lid de uitsluitingen krachtens paragraaf 1a) van dit artikel, met opgave van redenen. In de daaropvolgende rapporten geeft het Lid toelichting bij de maatregelen die zijn getroffen voor een geleidelijke uitbreiding van de bepalingen van het Verdrag tot de betrokken werknemers.

II. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 4

1. In het licht van de nationale situatie en praktijk, en na raadpleging van de betrokken representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties, gaan de Leden over tot de formulering, implementering en periodieke herbeschouwing van een coherent nationaal beleid inzake veiligheid en gezondheid in de landbouw. Dit beleid voorziet in de preventie van ongevallen en gezondheidsaandoeningen die voortvloeien uit de arbeid, ermee gepaard gaan of plaatsvinden tijdens de arbeid, door de risico's eigen aan de landbouwarbeid te beheersen of tot een minimum te herleiden.
2. Daartoe voorziet de nationale wetgeving in:
 - a) de aanwijzing van de bevoegde overheid die belast is met de uitvoering van dat beleid en met het toezicht op de toepassing van de nationale wetgeving betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw;

- b) de omschrijving van de rechten en plichten van werkgevers en werknemers op het vlak van veiligheid en gezondheid in de landbouw;
 - c) de instelling van mechanismen voor intersectorale coördinatie tussen de overheid en de organen bevoegd voor de landbouwsector; alsook in de omschrijving van hun functies en verantwoordelijkheden, rekening houdend met hun complementariteit en met de nationale situatie en praktijk.
3. De aangewezen bevoegde overheid voorziet bijsturende maatregelen en gepaste sancties conform de nationale wetgeving en praktijk, waar nodig met inbegrip van de opschorting of beperking van de landbouwactiviteiten die een dreigend risico voor de veiligheid en gezondheid van de werknemers inhouden, totdat de factoren die geleid hebben tot de opschorting of beperking zijn bijgestuurd.

Artikel 5

- 1. De Leden verwezenlijken een afdoend en passend systeem voor inspectiebezoeken bij de landbouwonderneming, en voorzien voldoende middelen daartoe.
- 2. Overeenkomstig de nationale wetgeving kan de bevoegde overheid bij wijze van hulpmaatregel bepaalde inspectietaken op plaatselijk of regionaal niveau toevertrouwen aan de geëigende administraties of overheidsinstellingen of aan privé-instellingen onder overheidscontrole, of deze administraties of instellingen betrekken bij de uitoefening van die taken.

III. PREVENTIE- EN BESCHERMINGSMAATREGELEN

ALGEMEEN

Artikel 6

- 1. Voor zover verenigbaar met de nationale wetgeving, staat de werkgever in voor de veiligheid en gezondheid van de werknemer binnen de arbeidssituatie.
- 2. De nationale wetgeving of de bevoegde overheid zorgt ervoor dat, wanneer twee of meer werkgevers activiteiten uitoefenen of wanneer een of meerdere werkgevers en een of meer zelfstandige werknemers activiteiten uitoefenen op een landbouwonderneming, zij samenwerken bij de toepassing van de veiligheids- en gezondheidsvoorschriften. Desgevallend bepaalt de bevoegde overheid algemene samenwerkingsprocedures.

Artikel 7

Voor de toepassing van het nationale beleid zoals bedoeld in artikel 4 van het Verdrag, bepaalt de nationale wetgeving of de bevoegde overheid, rekening houdend met de omvang van de onderneming en de aard van haar activiteiten, dat de werkgever:

- a) gepaste evaluaties maakt van de veiligheids- en gezondheidsrisico's voor de werknemers en hij, op basis van de resultaten, preventie- en beschermingsmaatregelen neemt die waarborgen dat de landbouwactiviteiten, werkplaatsen, machines, voorzieningen, chemische producten, gereedschappen en procédés onder zijn controle in alle

omstandigheden veilig zijn en in overeenstemming zijn met de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsnormen;

- b) de werknemers binnen de landbouwsector, rekening houdend met de scholingsgraad en de taalverschillen, een aangepaste en geëigende opleiding bezorgt alsook duidelijke instructies op het vlak van veiligheid en gezondheid, en de noodzakelijke adviezen of begeleiding voor de uitvoering van hun arbeid, met inbegrip van de voorlichting over de gevaren en risico's die eigen zijn aan hun werk, en over de maatregelen ter wille van hun bescherming;
- c) onmiddellijke maatregelen neemt met het oog op de stopzetting van elke activiteit met een dreigend en ernstig risico voor de veiligheid en gezondheid, en hij de werknemers passend evacueert.

Artikel 8

1. De werknemers binnen de landbouwsector hebben recht op:
 - a) informatie en raadpleging over aangelegenheden betreffende veiligheid en gezondheid, met inbegrip van de risico's die de nieuwe technologieën inhouden;
 - b) inspraak bij de toepassing en het onderzoek van de maatregelen inzake veiligheid en gezondheid en, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk, de verkiezing van de vertegenwoordigers voor veiligheid en gezondheid en van de vertegenwoordigers bij de comités voor hygiëne en veiligheid;
 - c) onttrekking van de gevaren van hun arbeid wanneer ze een geldige reden hebben om aan te nemen dat er een ernstig en dreigend risico bestaat voor hun veiligheid en gezondheid, en een onmiddellijke briefing ter zake aan hun meerdere. Ze mogen niet benadeeld worden vanwege die initiatieven.
2. De werknemers binnen de landbouwsector en hun vertegenwoordigers richten zich naar de voorgeschreven maatregelen inzake veiligheid en gezondheid, en verlenen hun medewerking aan de werkgevers opdat laatstgenoemden hun verplichtingen en verantwoordelijkheid kunnen nakomen.
3. De nadere regelen voor de uitoefening van de rechten en plichten die bedoeld zijn in de voornoemde paragrafen 1 en 2, worden vastgesteld door de nationale wetgeving, de bevoegde overheid, de collectieve overeenkomsten of andere gepaste instrumenten.
4. Wanneer de bepalingen van dit Verdrag van toepassing zijn krachtens paragraaf 3, zullen de betrokken representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties voorafgaandelijk worden geraadpleegd.

VEILIGHEID OP HET VLAK VAN HANTERING VAN MACHINES EN ERGONOMIE

Artikel 9

1. De nationale wetgeving of de bevoegde overheid bepaalt dat de machines; voorzieningen waaronder de individuele beschermingsvoorzieningen; toestellen; en handwerktuigen die

gebruikt worden in de landbouw, voldoen aan de nationale of andere erkende normen inzake veiligheid en gezondheid en dat zij naar behoren worden geïnstalleerd, onderhouden en van bescherming voorzien.

2. De bevoegde overheid neemt maatregelen opdat de fabrikanten, importeurs en leveranciers de in paragraaf 1 bedoelde normen naleven, en zij voldoende en passende informatie geven over onder meer de waarschuwingssymbolen in de landsta(a)l(en) van het land van bestemming, aan de gebruikers en de bevoegde overheid zo deze hierom verzoekt.
3. De werkgevers vergewissen zich ervan dat de werknemers de informatie betreffende de veiligheid en gezondheid hebben ontvangen vanwege de fabrikanten, importeurs en leveranciers, en dat ze deze hebben begrepen.

Artikel 10

De nationale wetgeving bepaalt dat de landbouwmachines en -voorzieningen gebruikt worden:

- a) enkel voor de beoogde doeleinden, behalve indien het gebruik voor andere doeleinden dan de oorspronkelijke als veilig wordt beoordeeld overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk; en niet voor het personenvervoer behalve indien ze daartoe zijn ontworpen of aangepast;
- b) door opgeleide en gekwalificeerde personen overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk.

HANTERING EN VERVOER VAN VOORWERPEN

Artikel 11

1. Na raadpleging van de betrokken representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties bepaalt de bevoegde overheid de gezondheids- en veiligheidsregels inzake hantering en vervoer van voorwerpen, meer bepaald de behandeling ervan. De opmaak van de regels gebeurt op basis van een risico-evaluatie, de technische normen en de medische adviezen, rekening houdend met de bijzondere arbeidsvoorwaarden, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk.
2. Een werknemer mag geenszins gedwongen worden of de toelating krijgen tot het manueel hanteren of vervoeren van een last waarvan het gewicht zijn veiligheid of gezondheid in het gedrang kan brengen.

RATIONEEL BEHEER VAN CHEMISCHE PRODUCTEN

Artikel 12

Overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk neemt de bevoegde overheid maatregelen die:

- a) voorzien in een geëigend nationaal of enig ander systeem dat goedgekeurd is door de bevoegde overheid, met specifieke criteria inzake import, classificatie, verpakking en etikettering van de chemische producten in de landbouw, evenals criteria inzake verbod of beperkingen ter zake;
- b) ervoor zorgen dat degenen die chemische producten voor de landbouwsector fabriceren, importeren, verkopen, transporteren, opslaan of vernietigen, zich houden aan de nationale of andere erkende normen inzake veiligheid en gezondheid, en zij in de landsta(a)l(en) voldoende gepaste informatie geven aan de gebruikers en aan de bevoegde overheid zo deze hierom verzoekt.
- c) voorzien in een gepast systeem voor de inzameling, recyclage en verwijdering van het chemisch afval, verlopen chemische producten en lege recipiënten van chemische producten die bijgevolg voor enig ander gebruik ongeschikt zijn, en dat de risico's voor de veiligheid en gezondheid alsook voor het leefmilieu tot een minimum herleidt.

Artikel 13

- 1. De nationale wetgeving of de bevoegde overheid voorziet in beschermings- en preventiemaatregelen voor het gebruik van chemische producten en de hantering van chemisch afval binnen de onderneming.
- 2. De maatregelen hebben betrekking op ander andere:
 - a) de voorbereiding, hantering, toepassing, opslag en vervoer van de chemische producten;
 - b) de landbouwactiviteiten die de verspreiding van chemische producten meebrengen;
 - c) het onderhoud, de reparatie en schoonmaak van de uitrusting en van de recipiënten voor chemische producten;
 - d) de verwijdering van de lege recipiënten alsook de verwerking en afbraak van het chemisch afval en van de verlopen chemische producten.

AANRAKING MET DIEREN EN BESCHERMING TEGEN BIOLOGISCHE RISICO'S

Artikel 14

De nationale wetgeving waarborgt dat risico's zoals infecties, allergieën of vergiftiging worden vermeden of tot een minimum herleid bij de hantering van biologische agentia, en dat de activiteiten in verband met dieren, vee en kweekplaatsen in overeenstemming zijn met de nationale of andere normen inzake veiligheid en gezondheid.

LANDBOUWINSTALLATIES

Artikel 15

De bouw, het onderhoud en de reparatie van de landbouwinstallaties gebeuren conform de nationale wetgeving en de voorschriften inzake veiligheid en gezondheid.

IV. ANDERE BEPALINGEN

JONGE WERKNEMERS EN GEVAARLIJK WERK

Artikel 16

1. De minimumleeftijd bedraagt achttien jaar voor de uitvoering van een landbouwactiviteit die wegens haar aard of de omstandigheden waarin ze wordt uitgevoerd, de veiligheid en gezondheid van jonge werknemers in het gedrang kan brengen.
2. De in paragraaf 1 bedoelde soorten arbeid en activiteiten worden vastgelegd door de nationale wetgeving of de bevoegde overheid, na raadpleging van de betrokken werkgevers- en werknemersorganisaties.
3. Onverminderd de bepalingen van paragraaf 1, kunnen de nationale wetgeving of de bevoegde overheid, na raadpleging van de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties, toelating geven tot de uitvoering van de in paragraaf 1 bedoelde activiteiten vanaf de leeftijd van zestien jaar, mits voorafgaandelijk een gepaste vorming wordt gegeven en de veiligheid en gezondheid van de jonge werknemers volledig gegarandeerd is.

TIJDELIJKE WERKNEMERS EN SEIZOENSARBEIDERS

Artikel 17

Maatregelen worden getroffen om te garanderen dat de tijdelijke werknemers en seizoensarbeiders dezelfde bescherming genieten met betrekking tot de veiligheid en gezondheid als de vaste werknemers binnen de landbouwonderneming die zich in een gelijkaardige situatie bevinden.

WERKNEEMSTERS

Artikel 18

Maatregelen worden getroffen opdat rekening wordt gehouden met de bijzondere noden van de werkneemsters in de landbouwsector, met betrekking tot de zwangerschap, borstvoeding en de voortplantingsfuncties.

WELZIJNSZORG EN HUISVESTING

Artikel 19

De nationale wetgeving of de bevoegde overheid voorziet, na raadpleging van de betrokken representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties, in:

- a) de terbeschikkingstelling van gepaste kosteloze diensten voor het welzijn van de werknemer;
- b) minimumnormen inzake huisvesting voor de werknemers die wegens de aard van hun arbeid tijdelijk of permanent in de onderneming moeten verblijven.

ARBEIDSORGANISATIE

Artikel 20

De arbeidsduur, het nachtwerk en de rusttijden van de werknemers binnen de landbouwsector zijn conform de nationale wetgeving of de collectieve overeenkomsten.

DEKKING VAN DE ARBEIDSONGEVALLEN
EN BEROEPSZIEKTEN*Artikel 21*

1. Overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk, zijn de werknemers binnen de landbouwsector gedekt door een verzekeringsstelsel of een socialezekerheidsstelsel dat de al dan niet dodelijke arbeidsongevallen en beroepsziekten dekt alsook invaliditeit en andere arbeidsgebonden gezondheidsrisico's, waarbij de dekking minstens gelijkwaardig is aan die van de werknemers uit andere sectoren.
2. Zulke stelsels kunnen deel uitmaken van een nationaal stelsel of ingesteld zijn onder een andere geëigende vorm overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 22

De officiële bekrachtigingen van dit Verdrag worden aan de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau meegedeeld en door hem geregistreerd.

Artikel 23

1. Dit Verdrag is slechts bindend voor de Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie die hun bekrachtiging door de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau hebben laten registreren.
2. Het Verdrag treedt in werking twaalf maanden na de datum waarop de bekrachtiging van twee Leden door de Directeur-Generaal is geregistreerd.

3. Daarop treedt dit Verdrag voor ieder Lid in werking twaalf maanden na de datum waarop zijn bekrachtiging is geregistreerd.

Artikel 24

1. Ieder Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd, kan het opzeggen na afloop van een termijn van tien jaar na de datum waarop het Verdrag oorspronkelijk in werking is getreden, door middel van een aan de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau gerichte en door hem geregistreerde verklaring. De opzegging wordt eerst van kracht een jaar na de datum waarop zij is geregistreerd.
2. Ieder Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd en niet binnen het jaar na afloop van de termijn van tien jaar als bedoeld in vorige paragraaf gebruik maakt van de mogelijkheid tot opzegging zoals voorzien in dit artikel, is voor een hernieuwde termijn van tien jaar gebonden en kan daarna dit Verdrag opzeggen na afloop van elke termijn van tien jaar onder de voorwaarden voorzien in dit artikel.

Artikel 25

1. De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau stelt alle Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie in kennis van de registratie van alle bekrachtigingen en opzeggingen die hem door de Leden van de Organisatie zijn meegedeeld.
2. Bij de kennisgeving aan de Leden van de Organisatie van de registratie van de tweede hem meegedeelde bekrachtiging, vestigt de Directeur-Generaal de aandacht van de Leden van de Organisatie op de datum waarop dit Verdrag in werking treedt.

Artikel 26

De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau brengt de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, ter registratie overeenkomstig artikel 102 van het Handvest van de Verenigde Naties, in kennis van alle gegevens betreffende de bekrachtigingen en de opzeggingen die hij overeenkomstig de voorafgaande artikelen heeft geregistreerd.

Artikel 27

De Raad van Bestuur van het Internationaal Arbeidsbureau brengt, telkens wanneer deze het noodzakelijk acht, aan de Algemene Conferentie verslag uit over de toepassing van dit Verdrag en gaat na of het wenselijk is de gehele of gedeeltelijke herziening ervan als agendapunt van de Conferentie in te schrijven.

Artikel 28

1. Indien de Conferentie overgaat tot de aanneming van een nieuw Verdrag houdende gehele of gedeeltelijke herziening van dit Verdrag, zal, tenzij het nieuwe verdrag anders bepaalt:
 - a) bekrachtiging door een Lid van het nieuwe verdrag houdende herziening, ipso jure onmiddellijke opzegging van dit Verdrag ten gevolge hebben, onverminderd artikel 24

supra, onder voorbehoud evenwel dat het nieuwe verdrag houdende herziening in werking is getreden;

- b) met ingang van de datum van inwerkingtreding van het nieuwe verdrag houdende herziening, kan dit Verdrag niet langer door de Leden worden bekrachtigd.
- 2. Dit Verdrag blijft echter in elk geval naar vorm en inhoud van kracht voor de Leden die het hebben bekrachtigd en die het nieuwe verdrag houdende herziening niet hebben bekrachtigd.

Artikel 29

De Engelse en Franse versie van de tekst van dit Verdrag zijn gelijkelijk gezaghebbend.

International Labour Conference

Conférence internationale du Travail

CONVENTION 184

**CONVENTION CONCERNING SAFETY AND
HEALTH IN AGRICULTURE,
ADOPTED BY THE CONFERENCE AT
ITS EIGHTY-NINTH SESSION,
GENEVA, 21 JUNE 2001**

CONVENTION 184

**CONVENTION CONCERNANT LA SÉCURITÉ
ET LA SANTÉ DANS L'AGRICULTURE,
ADOPTÉE PAR LA CONFÉRENCE
À SA QUATRE-VINGT-NEUVIÈME SESSION,
GENÈVE, 21 JUIN 2001**

Convention 184**CONVENTION CONCERNING
SAFETY AND HEALTH IN AGRICULTURE**

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 89th Session on 5 June 2001, and

Noting the principles embodied in the relevant international labour Conventions and Recommendations, in particular the Plantations Convention and Recommendation, 1958, the Employment Injury Benefits Convention and Recommendation, 1964, the Labour Inspection (Agriculture) Convention and Recommendation, 1969, the Occupational Safety and Health Convention and Recommendation, 1981, the Occupational Health Services Convention and Recommendation, 1985, and the Chemicals Convention and Recommendation, 1990, and

Stressing the need for a coherent approach to agriculture and taking into consideration the wider framework of the principles embodied in other ILO instruments applicable to the sector, in particular the Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948, the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949, the Minimum Age Convention, 1973, and the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999, and

Noting the Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy as well as the relevant codes of practice, in particular the code of practice on recording and notification of occupational accidents and diseases, 1996, and the code of practice on safety and health in forestry work, 1998, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety and health in agriculture, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this twenty-first day of June of the year two thousand and one the following Convention, which may be cited as the Safety and Health in Agriculture Convention, 2001.

I. SCOPE***Article 1***

For the purpose of this Convention the term “agriculture” covers agricultural and forestry activities carried out in agricultural undertakings including crop production, forestry activities, animal husbandry and insect raising, the primary processing of agricultural and animal products by or on behalf of the operator of the undertaking as well as the use and maintenance of machinery, equipment, appliances, tools, and agricultural installations, including

any process, storage, operation or transportation in an agricultural undertaking, which are directly related to agricultural production.

Article 2

For the purpose of this Convention the term “agriculture” does not cover:

- (a) subsistence farming;
- (b) industrial processes that use agricultural products as raw material and the related services; and
- (c) the industrial exploitation of forests.

Article 3

1. The competent authority of a Member which ratifies the Convention, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned:

- (a) may exclude certain agricultural undertakings or limited categories of workers from the application of this Convention or certain provisions thereof, when special problems of a substantial nature arise; and
- (b) shall, in the case of such exclusions, make plans to cover progressively all undertakings and all categories of workers.

2. Each Member shall list, in the first report on the application of the Convention submitted under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization, any exclusions made in pursuance of paragraph 1(a) of this Article giving the reasons for such exclusion. In subsequent reports, it shall describe the measures taken with a view to extending progressively the provisions of the Convention to the workers concerned.

II. GENERAL PROVISIONS

Article 4

1. In the light of national conditions and practice and after consulting the representative organizations of employers and workers concerned, Members shall formulate, carry out and periodically review a coherent national policy on safety and health in agriculture. This policy shall have the aim of preventing accidents and injury to health arising out of, linked with, or occurring in the course of work, by eliminating, minimizing or controlling hazards in the agricultural working environment.

2. To this end, national laws and regulations shall:

- (a) designate the competent authority responsible for the implementation of the policy and for the enforcement of national laws and regulations on occupational safety and health in agriculture;
- (b) specify the rights and duties of employers and workers with respect to occupational safety and health in agriculture; and
- (c) establish mechanisms of inter-sectoral coordination among relevant authorities and bodies for the agricultural sector and define their functions and responsibilities, taking into account their complementarity and national conditions and practices.

3. The designated competent authority shall provide for corrective measures and appropriate penalties in accordance with national laws and

regulations, including, where appropriate, the suspension or restriction of those agricultural activities which pose an imminent risk to the safety and health of workers, until the conditions giving rise to the suspension or restriction have been corrected.

Article 5

1. Members shall ensure that an adequate and appropriate system of inspection for agricultural workplaces is in place and is provided with adequate means.

2. In accordance with national legislation, the competent authority may entrust certain inspection functions at the regional or local level, on an auxiliary basis, to appropriate government services, public institutions, or private institutions under government control, or may associate these services or institutions with the exercise of such functions.

III. PREVENTIVE AND PROTECTIVE MEASURES

GENERAL

Article 6

1. In so far as is compatible with national laws and regulations, the employer shall have a duty to ensure the safety and health of workers in every aspect related to the work.

2. National laws and regulations or the competent authority shall provide that whenever in an agricultural workplace two or more employers undertake activities, or whenever one or more employers and one or more self-employed persons undertake activities, they shall cooperate in applying the safety and health requirements. Where appropriate, the competent authority shall prescribe general procedures for this collaboration.

Article 7

In order to comply with the national policy referred to in Article 4 of the Convention, national laws and regulations or the competent authority shall provide, taking into account the size of the undertaking and the nature of its activity, that the employer shall:

- (a) carry out appropriate risk assessments in relation to the safety and health of workers and, on the basis of these results, adopt preventive and protective measures to ensure that under all conditions of their intended use, all agricultural activities, workplaces, machinery, equipment, chemicals, tools and processes under the control of the employer are safe and comply with prescribed safety and health standards;
- (b) ensure that adequate and appropriate training and comprehensible instructions on safety and health and any necessary guidance or supervision are provided to workers in agriculture, including information on the hazards and risks associated with their work and the action to be taken for their protection, taking into account their level of education and differences in language; and
- (c) take immediate steps to stop any operation where there is an imminent and serious danger to safety and health and to evacuate workers as appropriate.

Article 8

1. Workers in agriculture shall have the right:
 - (a) to be informed and consulted on safety and health matters including risks from new technologies;
 - (b) to participate in the application and review of safety and health measures and, in accordance with national law and practice, to select safety and health representatives and representatives in safety and health committees; and
 - (c) to remove themselves from danger resulting from their work activity when they have reasonable justification to believe there is an imminent and serious risk to their safety and health and so inform their supervisor immediately. They shall not be placed at any disadvantage as a result of these actions.
2. Workers in agriculture and their representatives shall have the duty to comply with the prescribed safety and health measures and to cooperate with employers in order for the latter to comply with their own duties and responsibilities.
3. The procedures for the exercise of the rights and duties referred to in paragraphs 1 and 2 shall be established by national laws and regulations, the competent authority, collective agreements or other appropriate means.
4. Where the provisions of this Convention are implemented as provided for by paragraph 3, there shall be prior consultation with the representative organizations of employers and workers concerned.

MACHINERY SAFETY AND ERGONOMICS

Article 9

1. National laws and regulations or the competent authority shall prescribe that machinery, equipment, including personal protective equipment, appliances and hand tools used in agriculture comply with national or other recognized safety and health standards and be appropriately installed, maintained and safeguarded.
2. The competent authority shall take measures to ensure that manufacturers, importers and suppliers comply with the standards referred to in paragraph 1 and provide adequate and appropriate information, including hazard warning signs, in the official language or languages of the user country, to the users and, on request, to the competent authority.
3. Employers shall ensure that workers receive and understand the safety and health information supplied by manufacturers, importers and suppliers.

Article 10

National laws and regulations shall prescribe that agricultural machinery and equipment shall:

- (a) only be used for work for which they are designed, unless a use outside of the initial design purpose has been assessed as safe in accordance with national law and practice and, in particular, shall not be used for human transportation, unless designed or adapted so as to carry persons; and

- (b) be operated by trained and competent persons, in accordance with national law and practice.

HANDLING AND TRANSPORT OF MATERIALS

Article 11

1. The competent authority, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned, shall establish safety and health requirements for the handling and transport of materials, particularly on manual handling. Such requirements shall be based on risk assessment, technical standards and medical opinion, taking account of all the relevant conditions under which the work is performed in accordance with national law and practice.

2. Workers shall not be required or permitted to engage in the manual handling or transport of a load which by reason of its weight or nature is likely to jeopardize their safety or health.

SOUND MANAGEMENT OF CHEMICALS

Article 12

The competent authority shall take measures, in accordance with national law and practice, to ensure that:

- (a) there is an appropriate national system or any other system approved by the competent authority establishing specific criteria for the importation, classification, packaging and labelling of chemicals used in agriculture and for their banning or restriction;
- (b) those who produce, import, provide, sell, transfer, store or dispose of chemicals used in agriculture comply with national or other recognized safety and health standards, and provide adequate and appropriate information to the users in the appropriate official language or languages of the country and, on request, to the competent authority; and
- (c) there is a suitable system for the safe collection, recycling and disposal of chemical waste, obsolete chemicals and empty containers of chemicals so as to avoid their use for other purposes and to eliminate or minimize the risks to safety and health and to the environment.

Article 13

1. National laws and regulations or the competent authority shall ensure that there are preventive and protective measures for the use of chemicals and handling of chemical waste at the level of the undertaking.

2. These measures shall cover, inter alia:

- (a) the preparation, handling, application, storage and transportation of chemicals;
- (b) agricultural activities leading to the dispersion of chemicals;

- (c) the maintenance, repair and cleaning of equipment and containers for chemicals; and
- (d) the disposal of empty containers and the treatment and disposal of chemical waste and obsolete chemicals.

ANIMAL HANDLING AND PROTECTION AGAINST BIOLOGICAL RISKS

Article 14

National laws and regulations shall ensure that risks such as those of infection, allergy or poisoning are prevented or kept to a minimum when biological agents are handled, and activities involving animals, livestock and stabling areas, comply with national or other recognized health and safety standards.

AGRICULTURAL INSTALLATIONS

Article 15

The construction, maintenance and repairing of agricultural installations shall be in conformity with national laws, regulations and safety and health requirements.

IV. OTHER PROVISIONS

YOUNG WORKERS AND HAZARDOUS WORK

Article 16

1. The minimum age for assignment to work in agriculture which by its nature or the circumstances in which it is carried out is likely to harm the safety and health of young persons shall not be less than 18 years.

2. The types of employment or work to which paragraph 1 applies shall be determined by national laws and regulations or by the competent authority, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned.

3. Notwithstanding paragraph 1, national laws or regulations or the competent authority may, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned, authorize the performance of work referred to in that paragraph as from 16 years of age on condition that appropriate prior training is given and the safety and health of the young workers are fully protected.

TEMPORARY AND SEASONAL WORKERS

Article 17

Measures shall be taken to ensure that temporary and seasonal workers receive the same safety and health protection as that accorded to comparable permanent workers in agriculture.

WOMEN WORKERS

Article 18

Measures shall be taken to ensure that the special needs of women agricultural workers are taken into account in relation to pregnancy, breastfeeding and reproductive health.

WELFARE AND ACCOMMODATION FACILITIES

Article 19

National laws and regulations or the competent authority shall prescribe, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned:

- (a) the provision of adequate welfare facilities at no cost to the worker; and
- (b) the minimum accommodation standards for workers who are required by the nature of the work to live temporarily or permanently in the undertaking.

WORKING TIME ARRANGEMENTS

Article 20

Hours of work, night work and rest periods for workers in agriculture shall be in accordance with national laws and regulations or collective agreements.

COVERAGE AGAINST OCCUPATIONAL INJURIES AND DISEASES

Article 21

1. In accordance with national law and practice, workers in agriculture shall be covered by an insurance or social security scheme against fatal and non-fatal occupational injuries and diseases, as well as against invalidity and other work-related health risks, providing coverage at least equivalent to that enjoyed by workers in other sectors.

2. Such schemes may either be part of a national scheme or take any other appropriate form consistent with national law and practice.

FINAL PROVISIONS

Article 22

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 23

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification has been registered.

Article 24

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 25

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and acts of denunciation communicated by the Members of the Organization.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention shall come into force.

Article 26

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations, for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations, full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by the Director-General in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 27

At such times as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 28

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides –

- (a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall *ipso jure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 24 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;
- (b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 29

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

The foregoing is the authentic text of the Convention adopted by the General Conference of the International Labour Organization during its Eighty-ninth Session which was held at Geneva and declared closed on the twenty-first day of June 2001.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures this twenty-second day of June 2001.

BIJLAGE 2:

- Nederlandse vertaling van aanbeveling nr. 192 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw
- Engelse tekst van aanbeveling nr. 192 betreffende de veiligheid en gezondheid in de landbouw

TEKST VAN DE AANBEVELING BETREFFENDE DE VEILIGHEID EN DE GEZONDHEID IN DE LANDBOUW

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Samengeroepen te Genève door de Raad van Bestuur van het Internationale Arbeidsbureau,
waar ze op 5 juni 2001 in haar negenentachtigste zitting vergaderde;

Na te hebben beslist verscheidene voorstellen goed te keuren betreffende de veiligheid en de gezondheid in de landbouw, een probleem dat als vierde punt op de agenda van de zitting staat;

Na te hebben beslist dat deze voorstellen in de vorm van een aanbeveling zouden worden gegoten die het verdrag over de veiligheid en de gezondheid in de landbouw, 2001 (hierna genoemd "het verdrag") aanvult,

keurt vandaag, eenentwintig juni tweeduizend en één, de volgende aanbeveling, die hierna de Aanbeveling over de veiligheid en de gezondheid in de landbouw, 2001 zal worden genoemd, goed.

I. ALGEMENE BEPALINGEN

1. Om artikel 5 van het verdrag kracht van werking te geven, zouden de maatregelen betreffende de inspectie in de landbouw moeten worden genomen in het licht van de beginselen die vervat zijn in het verdrag en de aanbeveling over de arbeidsinspectie (landbouw), 1969.
2. De multinationale ondernemingen zouden een geschikte bescherming moeten bieden voor de veiligheid en de gezondheid van hun werknemers in de landbouw in al hun instellingen, zonder onderscheid en onafhankelijk van de plaats of het land waar deze gevestigd zijn, conform de wetgeving en de nationale praktijk en de Tripartite Principeverklaring over de multinationale ondernemingen en de sociale politiek.

II. TOEZICHT OP DE VEILIGHEID EN DE GEZONDHEID OP HET WERK

3. (1) De bevoegde autoriteit die ermee belast is het in artikel 4 van het verdrag bedoelde nationale beleid toe te passen, zou, na raadpleging van de betrokken representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties het volgende moeten doen:
 - a) de belangrijkste problemen identificeren, de actieprioriteiten vastleggen, efficiënte methoden ontwikkelen om de problemen te verhelpen en de resultaten periodiek evalueren;
 - b) maatregelen voorschrijven met het oog op de preventie en de controle van beroepsrisico's in de landbouw:
 - i) door het in aanmerking te nemen van de technologische vooruitgang en van de kennis inzake veiligheid en gezondheid, alsook van de

normen, de richtprincipes en de pertinente praktische richtlijnen die werden goedgekeurd door de erkende nationale of internationale organisaties;

- ii) door rekening te houden met de noodzaak om het milieu te beschermen tegen de impact van de landbouwactiviteiten;
- iii) door het bepalen van de noodzakelijke stappen om het risico op endemische ziekten dat de werknemers in de landbouw lopen, te vermijden of te controleren.
- iv) door te specificeren dat geen enkele werknemer alleen een gevaarlijk werk mag uitvoeren in een geïsoleerde zone of afgezonderde ruimte, zonder aangepaste communicatie- of hulpmiddelen.

c) de richtprincipes voorbereiden voor de werkgevers en werknemers.

(2) Om kracht van werking te geven aan artikel 4 van het verdrag, zou de bevoegde overheid het volgende moeten doen:

- (a) bepalingen goedkeuren betreffende de geleidelijke uitbreiding van geschikte gezondheidsdiensten voor de werknemers in de landbouw;
- (b) procedures opstellen voor de registratie en de kennisgeving van arbeidsongevallen en beroepsziekten in de landbouw, in het bijzonder voor het opstellen van statistieken, de tenuitvoerlegging van het nationaal beleid en de ontwikkeling van preventieprogramma's binnen het bedrijf.
- (c) bevorderen van de veiligheid en de gezondheid in de landbouw via educatieve programma's en materiaal om tegemoet te komen aan de behoeften van de werknemers en werkgevers in de landbouwsector.

4. (1) Om kracht van werking te geven aan artikel 7 van het verdrag, zou de bevoegde autoriteit een nationaal controlesysteem moeten opstellen voor de veiligheid en de gezondheid op het werk, met inbegrip van de controle van de gezondheid van de werknemers en van de arbeidsplaats.

(2) Dit systeem zou de vereiste risico-evaluatie moeten inhouden en, indien nodig, de preventie en de controle wat betreft factoren zoals:

- a) gevaarlijke chemische producten en afval
- b) giftige, besmettelijke of allergenische biologische agentia en biologisch afval
- c) hinderlijke of giftige dampen
- d) gevaarlijk stof
- e) kankerverwekkende agentia of stoffen
- f) geluid en trillingen
- g) extreme temperaturen
- h) ultraviolette zonnestralen
- i) overdraagbare dierenziektes
- j) contact met wilde of giftige dieren
- k) gebruik van machines en uitrustingen, met inbegrip van individuele beschermuitrustingen
- l) hanteren of transporteren van lasten

- m) gevaren inzake intensieve en volgehouden fysieke en mentale inspanningen, stress op het werk alsook inzake onaangepaste werkhoudingen
 - n) risico's inzake nieuwe technologieën
- (3) Maatregelen voor toezicht op de gezondheid van jonge werknemers, zwangere vrouwen of vrouwen die borstvoeding geven en oudere werknemers zouden moeten worden genomen wanneer dat past.

III. PREVENTIE- EN BESCHERMINGSMAATREGELEN

Risico-evaluatie en -beheer

5. Om kracht van werking te geven aan artikel 7 van het verdrag, zou een aantal maatregelen inzake veiligheid en gezondheid binnen het bedrijf het volgende moeten inhouden:
- a) veiligheids- en gezondheidsdiensten op het werk;
 - b) de evaluatie en de maatregelen voor risicobeheer, in orde van belangrijkheid:
 - i) de uitschakeling van het risico
 - ii) de risicocontrole aan de bron;
 - iii) de maximale vermindering van het risico, meer bepaald door het ontwerp van systemen van veiligheid op het werk, de invoering van technische of organisatorische maatregelen, veilige praktijken en opleiding;
 - iv) in de mate waarin het risico blijft bestaan, de levering en het gebruik van uitrustingen en kleding voor een individuele bescherming, zonder kosten voor de werknemer;
 - c) maatregelen in geval van een ongeval of urgentie, met inbegrip van de maatregelen voor eerste hulp en de toegang tot het gepaste transport naar de medische diensten;
 - d) procedures voor de registratie en de kennisgeving van ongevallen en ziekten;
 - e) gepaste maatregelen voor de bescherming van de personen die aanwezig zijn op landbouwkundige werkplaatsen, de aanwonende bevolking en het aanpalende milieu tegen risico's die kunnen voortvloeien uit deze landbouwactiviteiten, zoals chemisch afval, uitwerpselen van vee, grond- en watervervuiling, uitputting van de bodem en de wijziging van het reliëf;
 - f) maatregelen die moeten waarborgen dat de toegepaste technologie wordt aangepast aan de klimatologische omstandigheden, de organisatie en de arbeidspraktijken.

Veiligheid bij het gebruik van de machines en ergonomie

6. Om kracht van werking te geven aan artikel 9 van het verdrag, zouden er maatregelen moeten worden genomen om de aanpassing of de geschikte keuze van de technologie, van de machines en van de uitrusting te verzekeren, met inbegrip van de uitrusting voor individuele bescherming, in functie van de plaatselijke omstandigheden in de gebruikerlanden en, in het bijzonder, van de gevolgen vanuit ergonomisch standpunt en van het effect van de klimatologische omstandigheden.

Rationeel beheer van de chemische producten

7. (1) De maatregelen die zijn voorgeschreven inzake rationeel beheer van de chemische producten in de landbouw zouden moeten worden genomen in het licht van de principes van het verdrag en van de aanbeveling over de chemische producten, 1990, en van andere pertinente internationale technische normen.
- (2) De maatregelen ter bescherming en preventie die binnen het bedrijf moeten worden genomen, zouden het volgende moeten inhouden:
- (a) een individuele beschermuitrusting en -kledij en gepaste sanitaire installaties voor diegenen die de chemische producten gebruiken en voor het onderhoud en de reiniging van de individuele beschermuitrusting en van de toepassingsapparaten zonder enige kost voor de werknemer;
 - (b) de vereiste voorzorgsmaatregelen vóór en na het strooien van chemische producten, met inbegrip van de maatregelen ter voorkoming van de voedsel- en drinkwaterverontreiniging, alsook van het water voor de irrigatie- en gezondheidsinstallaties;
 - (c) het hanteren en uitschakelen van gevaarlijke chemische producten die niet meer gebruikt worden en van recipiënten die werden geledigd, maar die nog resten van gevaarlijke chemische producten kunnen bevatten, om de risico's op aantasting van de veiligheid, de gezondheid en het milieu uit te schakelen of tot een minimum te beperken, overeenkomstig de wetgeving en de nationale praktijk;
 - (d) het bijhouden van een register van het gebruik van pesticiden in de landbouw;
 - (e) een voortgezette opleiding van de werknemers die, indien nodig, een opleiding inhoudt over de te volgen praktijken en methoden en de gevaren en de voorzorgsmaatregelen die moeten worden genomen bij het gebruik van chemische producten op het werk.

Contact met dieren en bescherming tegen de biologische risico's

- (8) Ter fine van de toepassing van artikel 14 van het verdrag zouden de maatregelen die moeten genomen bij het hanteren van biologische agentia die risico's inhouden zoals infecties, allergieën of vergiftigingen en bij contact met dieren, het volgende moeten inhouden:
- a) een risico-evaluatie conform bovengenoemde paragraaf 5, teneinde de biologische risico's uit te schakelen, te voorkomen of te beperken;
 - b) de controle en het onderzoek van dieren, conform de veterinaire normen en de wetgeving en de nationale praktijken om ziekten op te sporen die op mensen kunnen worden overgedragen;
 - c) beschermmaatregelen voor het werken met dieren en, indien nodig, de levering van geschikte beschermuitrustingen en -kledij;
 - d) beschermmaatregelen voor het gebruik van biologische agentia en, indien nodig, de levering van geschikte beschermuitrustingen en -kledij;
 - e) de immunisering, indien nodig, van werknemers die in contact komen met dieren;
 - f) de levering van desinfectiemiddelen, sanitaire installaties, onderhoud en reiniging van de uitrustingen en van de individuele beschermkledij;
 - g) het toedienen van eerste hulp, antigif of andere urgentiemaatregelen in geval van contact met giftige dieren of insecten of planten;

- h) veiligheidsmaatregelen voor het gebruik, de inzameling, de opslag en de opruiming van mest en afval;
- i) veiligheidsmaatregelen voor het hanteren en het vernietigen van karkassen van besmette dieren, met inbegrip van de reiniging en de ontsmetting van de besmette lokalen;
- j) informatie over veiligheid, met inbegrip van dawaarschuwingssymbolen voor gevaar en een opleiding, bestemd voor werknemers die in contact komen met de dieren.

Landbouwinstallaties

9. Om kracht van werking te geven aan artikel 15 van het verdrag, zouden de voorschriften inzake veiligheid en gezondheid betreffende de landbouwinstallaties technische normen moeten bevatten voor de gebouwen, structuren, veiligheidsgrenzen, afsluitingen en geïsoleerde ruimten.

Welzijns- en accommodatiediensten

10. Om kracht van werking te geven aan artikel 19 van het verdrag, zouden de werkgevers, indien het past en conform de wetgeving en de nationale praktijken, het volgende moeten waarborgen aan de werknemers in de landbouw:
- a) de gepaste levering van drinkwater;
 - b) installaties opdat de werknemers de beschermkledij kunnen opbergen en wassen;
 - c) installaties voor de maaltijden en, daar waar het mogelijk is, borstvoeding op het werk.
 - d) gescheiden wasruimten en sanitaire installaties voor werknemers en werkneemsters of het gescheiden gebruik ervan door werknemers en werkneemsters;
 - e) arbeidsgebonden transport.

IV. ANDERE BEPALINGEN

Werkneemsters

11. Om kracht van werking te geven aan artikel 18 van het verdrag, zouden er maatregelen moeten worden genomen om te zorgen voor de risico-evaluatie op het werk inzake veiligheid en de gezondheid van zwangere vrouwen of vrouwen die borstvoeding geven en inzake de voortplantingsfuncties van de vrouwen.

Zelfstandige landbouwers

12. (1) Rekening houdend met de standpunten van de organisaties die de landbouwers vertegenwoordigen, zouden de Leden geleidelijk aan de bescherming die in het verdrag is bepaald, moeten uitbreiden naar de zelfstandige landbouwers, indien nodig.
- (2) Daartoe zou de nationale wetgeving de rechten en de plichten van de zelfstandige landbouwers inzake veiligheid en gezondheid in de landbouw nader moeten toelichten.

- (3) In het licht van de voorwaarden en nationale praktijken zouden de standpunten van de organisaties die de landbouwers vertegenwoordigen, in aanmerking moeten worden genomen, wanneer dat past, bij de uitwerking, de toepassing en de periodieke herziening van het nationale beleid dat is bedoeld in artikel 4 van het verdrag.

13. (1) Conform de wetgeving en de nationale praktijk zouden maatregelen moeten worden genomen door de bevoegde overheid om ervoor te zorgen dat de zelfstandige landbouwers bescherming kunnen genieten inzake veiligheid en gezondheid die voorzien is in het verdrag.

(2) Deze maatregelen zouden het volgende moeten inhouden:

- (a) bepalingen inzake de geleidelijke uitbreiding van de gepaste gezondheidsdiensten op het werk die bestemd zijn voor de zelfstandige landbouwers;
- (b) de geleidelijke ontwikkeling van de procedures voor de registratie en de betekening van arbeidsongevallen en beroepsziekten voor zelfstandige landbouwers;
- (c) de uitwerking van richtprincipes, programma's en pedagogisch materiaal, opleidingen en gepast advies, bedoeld voor de zelfstandige landbouwers en met betrekking tot :
 - (i) hun veiligheid en gezondheid, alsook diegene van diegenen die met hen samenwerken, wat betreft de gevaren verbonden aan het werk, met inbegrip van de risico's op musculo-skelettale aandoeningen, de selectie en het gebruik van chemische producten en biologische agentia, het ontwerp van veiligheidssystemen op het werk, alsook de selectie, het gebruik en het onderhoud van de individuele beschermkledij, machines, gereedschap en apparaten;
 - (ii) verhinderen dat kinderen betrokken worden bij gevaarlijke activiteiten.

14. Wanneer het omwille van economische, sociale en administratieve omstandigheden onmogelijk is een nationaal of vrijwillig verzekeringssysteem op te zetten voor zelfstandige landbouwers en hun families, zouden er maatregelen moeten worden genomen door de Leden om geleidelijk aan voor dekking te zorgen op het niveau dat is voorzien in artikel 21 van het verdrag. Deze doelstelling kan bereikt worden door:

- a) de tenuitvoerlegging van stelsels of speciale verzekeringskassen of
- b) de aanpassing van de bestaande stelsels van sociale zekerheid.

15. Wanneer men kracht van werking geeft aan de bovengenoemde maatregelen betreffende de zelfstandige landbouwers, moet men rekening houden met de bijzondere situatie van:

- a) kleine pachters en boeren;
- b) eigenaars van kleine bedrijven
- c) personen die deel uitmaken van collectieve landbouwondernemingen, zoals de leden van landbouwcoöperatieven;
- d) de familieleden die bepaald worden conform de wetgeving en de nationale praktijk;
- e) mensen die leven van landbouw voor eigen gebruik;
- f) andere types van zelfstandige landbouwers volgens de termen van de wetgeving en de nationale praktijk.

International Labour Conference

Conférence internationale du Travail

RECOMMENDATION 192

**RECOMMENDATION CONCERNING SAFETY AND
HEALTH IN AGRICULTURE,
ADOPTED BY THE CONFERENCE AT
ITS EIGHTY-NINTH SESSION,
GENEVA, 21 JUNE 2001**

RECOMMANDATION 192

**RECOMMANDATION CONCERNANT LA SÉCURITÉ
ET LA SANTÉ DANS L'AGRICULTURE,
ADOPTÉE PAR LA CONFÉRENCE
À SA QUATRE-VINGT-NEUVIÈME SESSION,
GENÈVE, 21 JUIN 2001**

Recommendation 192**RECOMMENDATION CONCERNING
SAFETY AND HEALTH IN AGRICULTURE**

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 89th Session on 5 June 2001, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety and health in agriculture, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Safety and Health in Agriculture Convention, 2001 (hereinafter referred to as "the Convention");

adopts this twenty-first day of June of the year two thousand and one the following Recommendation, which may be cited as the Safety and Health in Agriculture Recommendation, 2001.

I. GENERAL PROVISIONS

1. In order to give effect to Article 5 of the Convention, the measures concerning labour inspection in agriculture should be taken in the light of the principles embodied in the Labour Inspection (Agriculture) Convention and Recommendation, 1969.

2. Multinational enterprises should provide adequate safety and health protection for their workers in agriculture in all their establishments, without discrimination and regardless of the place or country in which they are situated, in accordance with national law and practice and the Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy.

II. OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH SURVEILLANCE

3. (1) The competent authority designated to implement the national policy referred to in Article 4 of the Convention should, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned:

- (a) identify major problems, establish priorities for action, develop effective methods for dealing with them and periodically evaluate the results;
- (b) prescribe measures for the prevention and control of occupational hazards in agriculture:
 - (i) taking into consideration technological progress and knowledge in the field of safety and health, as well as relevant standards, guidelines and codes of practice adopted by recognized national or international organizations;
 - (ii) taking into account the need to protect the general environment from the impact of agricultural activities;
 - (iii) specifying the steps to be taken to prevent or control the risk of work-related endemic diseases for workers in agriculture; and

- (iv) specifying that no single worker should carry out hazardous work in an isolated or confined area, without an adequate possibility of communication and means of assistance; and
- (c) prepare guidelines for employers and workers.

(2) To give effect to Article 4 of the Convention, the competent authority should:

- (a) adopt provisions for the progressive extension of appropriate occupational health services for workers in agriculture;
- (b) establish procedures for the recording and notification of occupational accidents and diseases in agriculture, in particular for the compilation of statistics, the implementation of the national policy and the development of preventive programmes at the level of the undertaking; and
- (c) promote safety and health in agriculture by means of educational programmes and materials to meet the needs of agricultural employers and workers.

4. (1) To give effect to Article 7 of the Convention, the competent authority should establish a national system for occupational safety and health surveillance which should include both workers' health surveillance and the surveillance of the working environment.

(2) This system should include the necessary risk assessment and, where appropriate, preventive and control measures with respect to, inter alia:

- (a) hazardous chemicals and waste;
- (b) toxic, infectious or allergenic biological agents and waste;
- (c) irritant or toxic vapours;
- (d) hazardous dusts;
- (e) carcinogenic substances or agents;
- (f) noise and vibration;
- (g) extreme temperatures;
- (h) solar ultraviolet radiations;
- (i) transmissible animal diseases;
- (j) contact with wild or poisonous animals;
- (k) the use of machinery and equipment, including personal protective equipment;
- (l) the manual handling or transport of loads;
- (m) intense or sustained physical and mental efforts, work-related stress and inadequate working postures; and
- (n) risks from new technologies.

(3) Health surveillance measures for young workers, pregnant and nursing women and aged workers should be taken, where appropriate.

III. PREVENTIVE AND PROTECTIVE MEASURES

Risk assessment and management

5. To give effect to Article 7 of the Convention, a set of measures on safety and health at the level of the undertaking should include:

- (a) occupational safety and health services;
- (b) risk assessment and management measures in the following order of priority:
 - (i) elimination of the risk;
 - (ii) control of the risk at the source;
 - (iii) minimization of the risk by such means as the design of safe work systems, the introduction of technical and organizational measures and safe practices, and training; and
 - (iv) in so far as the risk remains, provision and use of personal protective equipment and clothing, at no cost to the worker;
- (c) measures to deal with accidents and emergencies, including first aid and access to appropriate transportation to medical facilities;
- (d) procedures for the recording and notification of accidents and diseases;
- (e) appropriate measures to protect persons present at an agricultural site, the population in the vicinity of it and the general environment, from risks which may arise from the agricultural activity concerned, such as those due to agrochemical waste, livestock waste, soil and water contamination, soil depletion and topographic changes; and
- (f) measures to ensure that the technology used is adapted to climate, work organization and working practices.

Machinery safety and ergonomics

6. To give effect to Article 9 of the Convention, measures should be taken to ensure the appropriate selection or adaptation of technology, machinery and equipment, including personal protective equipment, taking into account local conditions in user countries and, in particular, ergonomic implications and the effect of climate.

Sound management of chemicals

7. (1) The measures prescribed concerning the sound management of chemicals in agriculture should be taken in the light of the principles of the Chemicals Convention and Recommendation, 1990, and other relevant international technical standards.

(2) In particular, preventive and protective measures to be taken at the level of the undertaking should include:

- (a) adequate personal protective equipment and clothing, and washing facilities for those using chemicals and for the maintenance and cleaning of personal protective and application equipment, at no cost to the worker;
- (b) spraying and post-spraying precautions in areas treated with chemicals, including measures to prevent pollution of food, drinking, washing and irrigation water sources;
- (c) handling and disposal of hazardous chemicals which are no longer required, and containers which have been emptied but which may contain residues of hazardous chemicals, in a manner which eliminates or minimizes the risk to safety and health and to the environment, in accordance with national law and practice;
- (d) keeping a register of the application of pesticides used in agriculture; and
- (e) training of agricultural workers on a continuing basis to include, as appropriate, training in the practices and procedures or about hazards and on the precautions to be followed in connection with the use of chemicals at work.

Animal handling and protection against biological risks

8. For the purpose of implementing Article 14 of the Convention, the measures for the handling of biological agents giving rise to risks of infection, allergy or poisoning, and for the handling of animals should comprise the following:

- (a) risk assessment measures in accordance with Paragraph 5, in order to eliminate, prevent or reduce biological risks;
- (b) control and testing of animals, in accordance with veterinary standards and national law and practice, for diseases transmissible to humans;
- (c) protective measures for the handling of animals and, where appropriate, provision of protective equipment and clothing;
- (d) protective measures for the handling of biological agents and, if necessary, provision of appropriate protective equipment and clothing;
- (e) immunization of workers handling animals, as appropriate;
- (f) provision of disinfectants and washing facilities, and the maintenance and cleaning of personal protective equipment and clothing;
- (g) provision of first aid, antidotes or other emergency procedures in case of contact with poisonous animals, insects or plants;
- (h) safety measures for the handling, collection, storage and disposal of manure and waste;
- (i) safety measures for the handling and disposal of carcasses of infected animals, including the cleaning and disinfection of contaminated premises; and
- (j) safety information including warning signs and training for those workers handling animals.

Agricultural installations

9. To give effect to Article 15 of the Convention, the safety and health requirements concerning agricultural installations should specify technical standards for buildings, structures, guardrails, fences and confined spaces.

Welfare and accommodation facilities

10. To give effect to Article 19 of the Convention, employers should provide, as appropriate and in accordance with national law and practice, to workers in agriculture:

- (a) an adequate supply of safe drinking water;
- (b) facilities for the storage and washing of protective clothing;
- (c) facilities for eating meals, and for nursing children in the workplace where practicable;
- (d) separate sanitary and washing facilities, or separate use thereof, for men and women workers; and
- (e) work-related transportation.

IV. OTHER PROVISIONS*Women workers*

11. In order to give effect to Article 18 of the Convention, measures should be taken to ensure assessment of any workplace risks related to the safety and health of pregnant or nursing women, and women's reproductive health.

Self-employed farmers

12. (1) Taking into consideration the views of representative organizations of self-employed farmers, Members should make plans to extend progressively to self-employed farmers the protection afforded by the Convention, as appropriate.

(2) To this end, national laws and regulations should specify the rights and duties of self-employed farmers with respect to safety and health in agriculture.

(3) In the light of national conditions and practice, the views of representative organizations of self-employed farmers should be taken into consideration, as appropriate, in the formulation, implementation and periodic review of the national policy referred to in Article 4 of the Convention.

13. (1) In accordance with national law and practice, measures should be taken by the competent authority to ensure that self-employed farmers enjoy safety and health protection afforded by the Convention.

(2) These measures should include:

- (a) provisions for the progressive extension of appropriate occupational health services for self-employed farmers;
- (b) progressive development of procedures for including self-employed farmers in the recording and notification of occupational accidents and diseases; and
- (c) development of guidelines, educational programmes and materials and appropriate advice and training for self-employed farmers covering, inter alia:
 - (i) their safety and health and the safety and health of those working with them concerning work-related hazards, including the risk of musculoskeletal disorders, the selection and use of chemicals and of biological agents, the design of safe work systems and the selection, use and maintenance of personal protective equipment, machinery, tools and appliances; and
 - (ii) the prevention of children from engaging in hazardous activities.

14. Where economic, social and administrative conditions do not permit the inclusion of self-employed farmers and their families in a national or voluntary insurance scheme, measures should be taken by Members for their progressive coverage to the level provided for in Article 21 of the Convention. This could be achieved by means of:

- (a) developing special insurance schemes or funds; or
- (b) adapting existing social security schemes.

15. In giving effect to the above measures concerning self-employed farmers, account should be taken of the special situation of :

- (a) small tenants and sharecroppers;
- (b) small owner-operators;
- (c) persons participating in agricultural collective enterprises, such as members of farmers' cooperatives;
- (d) members of the family as defined in accordance with national law and practice;
- (e) subsistence farmers; and
- (f) other self-employed workers in agriculture, according to national law and practice.

The foregoing is the authentic text of the Recommendation adopted by the General Conference of the International Labour Organization during its Eighty-ninth Session which was held at Geneva and declared closed on the twenty-first day of June 2001.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures this twenty-second day of June 2001.